

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 6 K f. | Negyedévre — 1 K 50 f.
Félévre — 3 „ — „ | Egyes szám ára 10 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 2 dollár.

Felölös szerkesztő:

VARJAS ENDRE.

Laptulajdonos

A SZATMÁR-EGYHÁZMEGYEI IRODALMI KÖR.

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a **Pázmány-sajtó** címére (Szatmár, Iskola-köz 3. sz.) küldendők.

Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 korona
Nyilttér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Ne engedjük kialudni tüzeinket!

Szatmár, 1911. okt. 30.

II.

Az idők folyása sajtóságot helyzetet teremtett a mi kultur intézményeink körül. Kétségtelen, hogy úgy a „Pázmány-sajtót“, mint a „Heti Szemlét“ az „Irodalmi-kör“ teremtette meg. *Ez az Irodalmi kör azonban, melynek tényleg tulajdona a „Heti Szemle ma is, ez az „Irodalmi-kör“, mely jogosítva van intézkedni a „Heti Szemle“ szerkesztéséről, mely felelős a „Heti Szemle“ kiadási költségeiért s így jogosítva van a sajtótól számon kérni a lap bevételeit, ma valójában nem létezik.* Ma még van egy titkára és egy alelnöke, ki többször lemondott, de nem az illetékes fórum, a közgyűlés előtt. S az a sajtóságot, hogy a közgyűlés, mint illetékes fórum előtt nem is mondhatott le, mivel közgyűlést összehozni lehetetlen azért, mert a kör tagjainak nagy része meghalt, más része egyáltalán nem törődik az Irodalmi körrel, mely, hogy sokat ne mondjak, legalább 10 év óta egyetlen érdemleges gyűlést sem tartott.

Tüzeink felélesztését csekély nézetem szerint azon kell kezdenünk, hogy ennek a kialvó tűznek, az „Irodalmi-körnek“ öntsük le a tüzhelyét vízzel, oltjuk ki teljesen. A kioltást így gondolom:

Sok lelkes, fiatal pap, ügyvéd, tanár,

tanító lépett sorainkba 20 év alatt; ezek egyike sem vett részt a mi tüzeink gyújtásában; mi a 20 év előtti lelkesek, megöregedtünk; vegye át a tüzek gondozását a fiatal gárda. Mindenek előtt egymásközi megbeszélés, megegyezés alapján *álljanak össze helybeliek és vidékiek 15-en 20-an s egyezzenek meg abban, hogy irodalmi kört alakítsanak.* Ha ez a megegyezés létre jön, tisztelegjenek a megyés püspök ur Ó méltóságánál, kérjék meg, hogy a régi „Irodalmi-kör“ vezetőit hívja fel arra, hogy a kör iratait, vagyonát tegyék le a főpásztor által ezen célra kinevezendő három tagból álló bizottság kezébe. (Nagy számú tagokból álló bizottság nem kívánatos, mert nehéz a tagokat összegyűjteni s folytonos halogatást szenved az ügy). Mihelyt a régi irodalmi kör felszámolt, legyen kegyes a főpásztor kimondani a kör megszűnését, adja meg az engedélyt az új Irodalmi kör megalakítására. A megalakulás után kérje a kör a főpásztort, hogy a megszűnt irodalmi kör vagyonát adja át az új irodalmi körnek. (Persze, előbb ennek a körnek alapszabályokat kellene kidolgoznia, alapszabályait meg kellene erősíteni, stb.)

Ennek az új irodalmi körnek működési köre kitágítandó. Ne elégedjék ez meg az irodalmi működéssel s a „Heti Szemle“ gondozásával. Vegye ez birtokába a „Pázmány-sajtót“ is. Legyen a három intézménynek:

„Pázmány-sajtó“-nak, „Heti Szemlének“ és „Irodalmi Körnek“ egységes vezetője és tulajdonosa s ez a tulajdonos legyen az Irodalmi Kör.

Az eszme keresztülvitele látszólag nehéz, valójában azonban még sem kivihetetlen. A látszólagos nehézség abban áll, hogy a „Pázmány-sajtó“ részvénytársaság, mellyel csak úgy lehet megegyezni, ha az irodalmi kör kifizeti a részvényesek követeléseit s magára veszi a „Pázmány sajtó“ terheit. *Ezen művelettel az irodalmi kör azonnal 16182 korona vagyon birtokába jut.* Ime a számok tanúsága:

A Pázmány-sajtó terhei:

1. Házastelekért	10.618 K
2. Kölesónért	10.400 „
3. Részvényekért egyeseknek	6.100 „
4. Heti Szemle alapjára adott részvények	700 „
5. Kamat tartozás	2.000 „
6. Papírért, festékért	2.000 „

Összesen: 31.818 K

A „Pázmány-sajtó“ vagyona:

1. Házastelek jelenlegi értéke	25.000 K
2. Gépek leszállított értéke	4.000 „
3. Betűk leszállított értéke	9.000 „
4. Papír, festék, butor, raktári nyomtatványok hozzávetőleges értéke	4.000 „
5. Villamos berendezés leszállított értéke	1.000 „
6. Követelések hozzávetőleges értéke	4.000 „

Összesen: 47.000 K

Nagyanyáink.

KASZÁS ETELKA.

IV.

Egyszer csak feltűnt, hogy nem halljuk nagyanyánk hangját, amint parancsot osztogat Lidinek. Edes apánk, ha kérdeztük, azt válaszolta:

— Meghült most az utóbbi esős napok alatt, nem vigyáztam eléggé magára.

Néhány nap múlva láttuk, amikor kiment a kertbe. Sápadtabb volt, mint máskor, szeme alatt sötét karikák látszottak. Egyéb nem mutatta, hogy beteg. Vezetetni sem engedte magát, de néha megragadta Lidi karját, amint mellette lépegetett. A kertben napsütött helyre tette karosszékét, bizonyosan fázott, pedig meleg volt, nyár eleje. Később már szobáját sem hagyta el. Edes apánk magába merülve járt fel-le a szobában, ha lármáztunk, türelmetlenül intett csendre bennünket. Lidit gyakrabban láttuk sirdogálni, de mikor nagyanyánk hívatta, gyorsan letörölte könnyeit. Egyik napon Lidi maga köré gyűjtött bennünket.

— Alighanem meg fog halni a nagymamájuk, mondta és sirva fakadt. Tegnap oda hívott engem magához, — folytatta kis idő

mulva — és elmondta, hogyan öltöztessék föl majd, ha meghal. Mindent előszedetett velem, hogy jól megérthessem. Elő kellett vennem a kékeszöld színű selyemruháját, azt, amelyik keskeny, fekete, bársony pántlikával van kivarrva, hogy azt adjuk rá, aztán egy gyöngygyel kivarrt selymezípőt és egy új csipke-fejkötőt vétetett elő, hogy azokban temessék el. Haragudott is rám, hogy nem találtam rá mindjárt a fejkötőre, de nem láttam jól a könnyeimtől — megint előtörték azok Lidi szeméből, ha letörölte, ujak nyomultak helyükbe. — Ezért is rám szolt: — Miért sirsz, egyszer csak meg kell halnunk, örökké nem élhet az ember.

— Hát maga hová megy Lidi, ha meghal nagyanyánk? — kérdeztük tőle. Hosszan sóhajtott és elgondolkozva felelte.

— A jó Isten annak a megmondhatója.

Lidinek igaza lett, nagyanyánk még a következő napon meghalt. Alig emlékszem már valamire a temetésből. Azt tudom, hogy kényelmetlenül éreztük magunkat új fekete ruhánkban s haragudtunk, hogy annyi idegen jön udvarunkba. A kíváncsi kérdezőknek pedig a világot sem feleltünk volna. Mikor elkezdődött a temetés, én észrevétlenül besontam a folyosóra, és sirtam, talán akkor sem tudtam miért. Lidi azonban utánam jött.

— Miért bujik el — kérdezte, mindenki ott van a koporsó mellett, jöjjen oda szívem maga is.

Megfogta a kezemet, és oda álltunk a koporsónak egyik végéhez. Másik kezében

kis hugomnak ujjait tartotta, a nehéz könnyecseppek szabadon gördülhettek alá arczán. Hol ezeket, hol a koszorukat nézegettük, hol pedig edes anyánkra tekintettünk. Csak néha emelte zsebkendőjét szeméhez, amely különösen fényben csillogott. Areza pirosabb volt a szokottnál és bánatos kifejezés ült rajta.

Mikor már a temetőben elhelyezték a koporsót, Lidi odavezetett bennünk a kriptá ajtajához, hogy megnézzük, hol fog feküdni nagyanyánk. Kiesiben mult, hogy engem le nem taszítottak a mélységbe, mindenki odátódult, hogy belátbasson.

Nyugtalanul aludtam akkor éjjel. Álomban csakugyan lelöktek a kriptába és rám csukták a nagy vasajtót. Mikor már sok időt töltöttem ott félelemben, hangosan sirásba kezdtem s erre nagyanyám felült koporsójában, szigoruan nézett szurós szemével és rám kiáltott:

— Mit keresel itt a kriptában? — ki nyujtotta felém a kezét és erre fölébredtem. Edes anyám hajolt fölém.

— Miért sirsz kis lányom, rosszat álmodtál? — kérdezte szeretettel. Csak nehezen tudta elhitetni velem, hogy nem kriptában vagyok, hanem szobánkban és hogy ő nyult hozzám, nem nagyanyám.

Nem sok idő múlva nagyanyánk szobáját is mi foglaltuk el. Eleinte félve mertünk ott időzni, mintha minden perczen vártuk volna, hogy kizavarjon bennünket otthonából. Lidi továbbra is nálunk maradt, ezután edes anyánk jobb keze lett és mindig jobban a szívünkhöz nőtt.

A vadászat mindenféle kellékei

fegyver, revolverek, czélpisztolyok és madárfegyverek. Teljes vivó és párbaj felszerelések, pisztolyok és kardok kölesön Kőszörléseket azonnal intézek. Menyasszonyi és alkalmi ajándéktárgyak, alpacca ezüst, angol üveg, finom bőrúrból, ép úgy gyermek játékokból állandóan nagy raktárt tartok. Gummikerekű gyermekkoosik. Uti bőröndök, berendezett táskák, manicűrök, uti kosarak. Pénz és szivartárczák, zsebkés, olló, borotva, borotválkozó készülékek a legjobb angol és solingeni gyártmányok. Új töltésű villanylámpa 2 korona

Telefon szám 296.

RAGÁLYI KÁLMÁNNAL SZATMÁR, Deák-tér 8.

Telefon szám 296.

Levonva a 47.000 korona kimutatott vagyonból a kimutatott 31.818 korona terhet, marad tiszta vagyonul 16.182. korona. S ez a kimutatott vagyon annyira reális, hogy én kész vagyok bármely pillanatban a „Pázmány-sajtó“ terheit, vagyonát és követelését tulajdonomba átvenni s a 16.182 koronát az átvett vagyon és követelés fejében lefizetni.

A további teendőket nem részletezem, csak rámutatok arra, hogy a Pázmány-sajtó telkén amortizációs kölesönnel jövedelmező bérpalotát építhetne az irodalmi kör s kezelhetné s gyűjtés útján növelhetné a sajtó-alapot s idővel napi lappá fejleszthetné a „Heti Szemlét.“

Ne jajgassunk, ne keseregjünk, de alkossunk.

Ratkovszki Pál.

Mikor ébredünk már?

Ausztriáról szól az a mondás, hogy mindenütt elkésik egy gondolattal. És nem hiába vagyunk reális-unióban Ausztriával, elmondhatjuk ugyanazt Magyarországról is. Hát még a magyar katolicizmusról! Erre már nem is az idézett mondás illik; valami újat kellene kitalálni, amelyik a teljes lemaradást fejezné ki. Mert ez jellemez bennünket, magyar katolikusokat. Mi sohasem ismerjük fel helyzetünk komolyságát, ellenségeink aknamunkáját, a fenyegető veszedelmek nagyságát. S így természetesen minden harc készülétként talál bennünket és legyőzetésünkkel végződik. A katolikus ügy apostolainak minden fáradozása pusztában hangzó szó s jutalmuk csupán az a keserű elégtétel, hogy munkára, szervezkedésre, aldozatra és harczra hívó szavuknak igazságát elismeri az egész nagy katolikus társadalom

A halál azonban nem elégedett meg egyik nagyanyánk életével, megsokalta már a másikat is. Mintha bizony eleget örülhetett volna már kis unokáinak. Nagymama is beteg lett Ajkán. Bérbe adták a házat és birtokot, őt pedig nagynénénk elvitte magával Pestre. Tudós professzorok talán még megtarthatják az életnek. De nem úgy lett. Egyre jöttek a levelek, amelyek után egy elsirdogált édes anyánk. Nagymama sokat szenved, kér bennünket, imádkozzunk érte, hogy már nyugodhassék. Sokat emlegeti kis unokáit, szeretné még egyszer látni anyánkat. Ő ment is volna, minden levél után hozzákezdett a pakkolásához, de édes apánk mindannyiszor lebeszélte szándékáról.

— Mit gondol az Istenért, csak nem akarja még betegébbé tenni magát? Ki nem bírná azt a sok fáradságot.

Szegény anyánk csak kezeit tördelte kétségbeesetten. — Mit csináljak, mit csináljak, hátha meghal úgy, hogy nem is láthatom többet. — Elővette imádságos könyvét és vigasztalást keresett az imádságban.

Egyik délután, alig mult el egy hónap nagyanyánk temetése óta, hajócsatát játszottunk a patakban. Feri ép azt vitatta, hogy győztes lett, mert csak az ő hajója került ki épen a háborúból, amikor Lidi megjelent a domb tetején és lekiáltott hozzánk.

— Jöjjenek haza, drágáim, meghalt a nagymamájuk, épen most sürgönyözték meg Pestről.

Édes anyánkat egészen megtörte a szomorú hír, pedig nem jött váratlanul. Pakkoláshoz fogott s ezuttal hiába próbálta édes apánk vigasztalni és maradásra bírni. Legálább holtan akarta látni, ha már élve nem

akkor, — amikor már minden késő, minden elveszett. Ilyen harcmodor, ilyen bűnös tétlenség és rövidlátás mellett ért bennünket egyik vereség a másik után és így jutottunk mi, államfentartó, valamikor uralkodó, most is az ország lakosainak többségét kitevő magyar katolikusok oda, hogy ma már utolsók lettünk hazánk minden felekezeti polgárai között.

Nem szólunk most arról, hogy a katolikusoknak a mai napig sincsen autonómiájuk, amikor minden bevett vallásfelekezet már évtizedek óta élvezzi annak áldásait (a 15 év óta recipiált zsidóság enemi törekvéseit olyan lázas buzgalommal támogatja közéletünk minden tényezője, mintha nagyhatalmi állásunk előfeltétele volna). Azt se akarjuk különösen kiélezní, hogy mikor a *katholikus pénzen* alapított pesti egyetemet s néhány vidéki jogakadémiát államosítottak és dekrisztianizálták, akkor Debreczenben *állami pénzen* protestáns jellegű egyetemet állítanak. Még csak az ellen sem szándékunk tiltakozni, hogy a protestáns egyházkerületi gyűlések tárgyainak kétharmadrésze mindig a katolikusok belügyeiből kerül ki s „keresztény“ atyánkfiainak a szeme és nyelve állandóan a római pápával, jezsuitákkal, meg kongregációkkal, a markuk pedig a kath. egyházi vagyonnal foglalatostkodik, míg a mi ajkunk csak egy csöpög a pax és felekezeti türelem kenetteljes ígérettől. Pedig sokat kifejező jelenségek ezek is. De most egy olyan esetre akarjuk felhívni a katolikus társadalom figyelmét, amely a maga meztelenségében tárja fel a katolikusok lealázott helyzetét, a katolikus társadalom szégyenletes nemtörődését s az ezen nagyrahízott ellenségek felháborító vakmerőségét.

Több évi bujtogatás, rágalmozás és terrorizálás után végre elérkezettnek látták az időt a páholyokban, hogy báró Barkóczy Sándor miniszteri tanácsost kibuktassák mostani jelentőségteljes állásából, a középiskolai

láthatta viszont, könnyebb lesz majd elviselni a fájdalmat, ha kisírhatja magát mellette. Kora hajnalban elutazott, csak Feri vitte magával. Megsírattuk mi is nagymamát és most az egyszer Feri sem irigyeltük elsőszülöttségi jogáért.

Nagymama házat eladták. Rossz lenne benne úgy járkálni, hogy ő vele ne találkozzunk.

Sok idő eltelt azóta. Otthon a kertünkben még kihajtanak minden esztendőben nagyanyánk jácintjai és tulipánjai. Lidi koszorút köt belőlük minden tavasszal nagyanyánk sírjára. Most már csak tulipánjai beszélnek felőle, s a virágok szava mindig szeretetről beszél. Ő maga azonban szigorúan, szurós szemekkel néz le ránk hajdani szobájában a rámából, épen úgy, mint az élő tette s nekem úgy tetszik, hogy abban a szobában gyakran elfog bennünket nagyanyánk tiszteletet, komolyságot, csendet követelő varázsa. Egy másik szobában anyai nagymamánk képe mosolyog felénk, ha elnézzük, lassankint szívünkbe lopózik szemének vidám derüje. Ha nem éreznők nagyanyáink éme varázsát, talán álomnak tűnnék fel előttünk ama idő, amit körükben töltöttünk el. Hosszu életük volt, sok öröm és fájdalom után várták s megadással fogadták a halált. Nekik új életet adott az, de a mi gyermeki szívünk melegágyának sok virágát hervasztotta el hideg lehellete. Ők ismertették meg velünk a halált, azt a sötét rémet, amely oly régóta ott járkált közöttünk láthatatlanul.

Oh nagyanyáink! hogy olyan hamar elő kellett készítenetek gyermeki lelkünket a legnagyobb fájdalomra!

ügyosztály éléről. A faltörökös a jelen esetben a Középiskolai Tanáregyesület volt; az intézők és értelmi szerzők, mint minden egyházellenes mozgalomban, úgy itt is a régiiek: a szabadkőművesek és zsidók. Két év óta alig mult nap, hogy valamelyik zsidólap — s nyomában a többiek — újabb adattal ne gazdagította volna a Barkóczy bűnlistáját. Felekezeti szellem, felekezeti türelmetlenség, prozelita-gyártás, a kongreganisták egyoldalú protezsálása, a „nemklerikális“ tanárok mellözése és üldözése, az egységes nemzeti szellem megbontása s a tudományosság tönkretétele: ezek voltak tárgyai az uton utfélen hangoztatott, százaszor megezáfolt, de százegyedikszor újra elhazudott vádaknak. Pedig az egész „országos felháborodás“ abból keletkezett, hogy báró Barkóczy hithű katolikus s ebből nem csinál titkot. Híve a valláserkölesös nevelésnek. Vallástalan embert nem tesz vezető állásba. A felekezetek közti jogegyenlőséget úgy értelmezi, hogy ami más felekezeteket jogosan megillet, az ne tagadtassék meg a katolikusoktól sem. És mert ilyen elvek szerint mérészeli vezetni hivatalát, ezért kell pusztulnia.

Tehát az felháborító és megtorlást kíván, hogy az egész középiskolai tanári testületben 60 kongreganista tanár van. De az ellen senkinek sem jut eszébe panaszkodni, hogy a szabadkőművesek száma ugyanabban a testületben meghaladja a 300-at.

A kongreganisták, akik köztudomás szerint csupán intenzivebb gyakorlását tűzik ki azon erényeknek, amelyeket *minden keresztény katolikusnak* gyakorolnia kell, azok békebontók, spiczlik, hazafiatlanok s a tudomány ellenségei. A trónokat, oltárokat romboló szabadkőművesek nem azok.

Az klerikális tulkapás, ha a katolikus alapokból katolikus jellegű iskolákat segélyez az állam. De hogy temérdek katolikus iskolát elállamosítottak, hogy a katolikus vallás- és tanulmányi alaphól igen sok nemkatolikus iskolát tartanak fenn, arról senki sem beszél.

Barkóczyra egyetlen egy esetben sem bizonyult reá, hogy érdemtelent részesített előnyben, sem az, hogy az érdem jutalmazásának útját vágta volna. De azért vérpadra küldik. Mertünk volna mi katolikusok ilyen kívánságokat hangoztatni, amikor Tisza Kálmán s egynéhány későbbi liberális kormány alatt minden vezető állást kálvinistákkal és szabadkőművesekkel raktak meg, tekintet nélkül azok hivatali rátermettségére?

Barkóczy nem klerikális, nem felekezeti, hanem csak a katolikusokkal szemben is igazságos politikát folytat. S a szabadkőművesek szemében ez bűn. Ezek az urak ahhoz vannak szokva, hogy Magyarországon csak bocsánatkérés mellett lehessen valaki, főleg magasállású tisztviselő, k tholikus, nem pedig olyan önértetes nyíltsággal, mint ahogy Barkóczy teszi. Ezek az urak vitték be a magyar közéletbe azt a szabadelvű gyakorlatot, hogy a katolikusok viselik az összes vallások terheit, kötelességeit, nyelik le az összesek ellen intézett rágalmozásokat és támadásokat, jogaik, igényeik azonban ne legyenek, csak a más vallásuaknak.

S a 12 millió magyar katolikus mind ezt türi? Eddig türté, birkatürellemmel és elefánt-bőrrel. Hiszen 98% a zsidólapok konyhájából kapja szellemi táplálékát és szabadkőműves odukból tisztánlátását az eseményekről. Egy jó része ennek a 12 millió katolikusnak még most sem látja, hogy a klerikalizmusnak és a katolicizmusnak a megkülönböztetése a legnagyobb világeselés, aljas szemfényvesztés, amely mögött adáz egyházgyűlölet rejtőzködik. De most már nem tűrhet tovább ez az „alvó pimasz“.

VALÓDI ANGOL ÉS FRANCZIA

uri divat különlegességek, fehérműiek méret szerint. Teveszőr vadász kabátok, ujjas és ujnélküli mellények, hosszú és rövid harisnyák, lábszárvédők, térd, csukló, hát, váll, mell és hasmelegítők. Szőrme és szövött sapkák. Bélelt bőr és kötöttkecstyűk. Valódi Jäger és gyapju alsóruhák. Kocsitakarók, plédek. Színházi selyem schálak. Arany, ezüst, selyem kézi himzésű és antilopbőr estélyi, utcai női kiegészítő-különlegességek. **Színházi látcsövek.**

Ragályinál Szatmár, Deáktér 8. szám, Gillyén-ház. Telefon 296.

Most ököllel csaptak az arezába. Most arról van szó, hogy hívő katolikus ember szerepelhet-e egyáltalán a közpályán, vagy pedig a páholyok engedélye és jóindulata kívánatik meg ehhez. Ez a becsület, az önérték kérdése minden magyar katolikusra nézve. És ha most, még pedig hamarosan, nem áll talpra az egész katolikus társadalom s nem ad tüntető kifejezést együttérzésének báró Barkóczy bántatlanságát, akkor szegény magyar kath. egyházunk egyszer s mindenkorra mondjon le *közéleti képviselőiről*. Csak nem lesz bolond senki, hogy nyugalmát, kenyérét, jövőjét hozza áldozatul annak szolgálatában, aki nehéz körülmények közt semmit sem tesz az ő megvédése érdekében. De akkor aztán azt is megérjük rövidesen, hogy mint a középkorban a zsidók, a XX. században a magyar katolikusok fognak ghekkókban lakni és sárga foltot viselni. (dr.)

A nagybányai plebános-választás.

A városok kegyuri jogának alkalmazása körül a régibb helytartótanácsi végzések mai értelmezése miatt, a melyek a városok akkori katolikus vezetőségét tartották szem előtt és nem gondoltak ez állapot gyökeres megváltozására, sok visszasság fejlődött ki. Ezeknek rendezése — amíg királyi döntés nem történik — ma csak megegyezés útján lehetséges. Ilyen visszasság az, hogy a városok képviselő-testületi tagjai kivétel nélkül választják a kegyuri parochia plebánosát. A canonjog pedig, de maga a józan méltányosság is azt írja elő, hogy a katolikus plebános választói csak katolikusok lehetnek. Ilyen jelentős kérdésben avatatlan és természetellenes a más választások beleszólása. — A nagybányai plebánia is ilyen ok miatt betöltetlen már, több mint egy évtizede. E helyzet megszüntetését úgy a város, mint az egyházmegye régóta óhajtja. Ilyen értelemben intézett Nagybánya város a közelmúltban előterjesztést a megyés püspökhöz, kérve az áldatlan helyzet oly módon való megszüntetését, hogy a plebános-választást, a püspöki hármasság kijelölés kikapcsolásával a régi szokás szerint ejtse meg. A püspök a város előterjesztésére október 14-én választott, kijelentvén, hogy maga is a legőszintebben óhajtja a kérdés elintézését, de a város által kívánt mód egyenes ellentétben áll az egyházi törvényekkel. A püspök körvonalazta álláspontját is, a mely szerint rendezhető a sokáig húzódtott ügy oly módon, hogy:

1. választás csak a püspöktől kijelölt 3 pályázó közt lehet;
 2. a városi közgyűlés válaszszon katolikus vallású tagjaiból álló kegyuri bizottságot, a melyre a plebános-választást átruházná.
- A püspök e válasza valószínűen alkalmas lesz a kibontakozásra. A város ugyan még nem határozott a kérdésben, de a vezető emberek gondolkodását tolmácsolja — úgy látszik — a „Nagybánya” ez. laptársunk, a mely okt. 26.-i vezetőcikkében igen higgadtan és tárgyilagosan commentálja a főpásztor választását és nagyon elfogadható megoldást ajánl: *alakítsák meg a helyi kath. autonómia „akkor mi sem állná útját annak sem, hogy a róm. kath. plebános választását az autonómia keretében a rkath. hívek eszközöljék. Ez esetben a képviselőtestület nem lemondana, hanem átadná jószántából papválasztási jogát az arra illetékes autonómikus testületnek.”*

Ez a megoldási mód — véleményünk szerint — valóban alkalmas arra, hogy mindkét oldalról jogföladás nélkül rendeztessék a plebános-választás kérdése. És ha a város ily értelemben teszi meg ajánlatát, úgy hiszszük, nem is lesz akadálya a plebánia betöltésének.

Meg kell lenni!

Jó multkor volt, hogy igen rokonszenves, bár ismeretlen kézről levelet kaptam. A levél rövid s mégis olyan velős, olyan tartalmas volt, hogy fölpezsdült bennem a lassan keringő vér, s már-már félretettem minden egyéb dolgot, hogy kivágjam én is a rezet, — elmondjam véleményemet az „Egyházmegyei Kath. Sajtóalap” létesítésére irányuló, s Kálmándról kiindult lelkes és korszerűséglet-szülte törekvésről. Mert a levél tartalma ez irányu volt.

— Mikor fölpezsdült vérem kissé csillapult, s előtérben álló munkáim végzéséhez fogtam: azzal nyugtattam meg magamat, hogy a fölvetett eszme az én írásom, az én hozzászólásom nélkül is testbe öltözik. Hiszen már egy is embrióban van. — Ha ez embrió életerős, nem kell hozzá sok tinta, se nyomdafesték: — ugyis megszületik, s mint életerős csemete utat talál az ajtókhöz, szivekhez, zsebekhez. — Ha pedig az az embrió életképtelen, hasztalan minden írás, cél nélkül való minden hozzászólás, sőt tán még elő is segítené kimulását a sok irka-firka. — Tintába ölné az eszmét a sok hozzászólás; — mert hát szintiszta igazság, hogy a mi életképtelen, az meg nem élhet.

Most is ez a véleményem, mikor ezeket a sorokat papírra vetem. — Azt gondolom, sőt szent meggyőződése, hogy *nem irni kell itt, hanem cselekedni*. — Lám, a kálmándiak nem irtak, s mégis megfogamzott meleg szivökben a korszerűséglet által parancsolt „Egyházmegyei Kath. Sajtóalap” megteremtésének gondolata. A gondolatot tett követte, s létre hozta azt az embriót, melynek fejlődéséhez jogom van a legszebb reményeket fűzni; mert egyházmegyénk papságát úgy ismerem, hogy annak az eszmeembriónak a megizmosításához még nagy önmegtartózkodás árán is hozzá fog járulni.

És kell is hogy hozzájáruljon! . . .

Érzem, hogy ez kissé erős mondás. Azt is tudom, hogy a ciklikirónak épen nincs joga ilyen magas tenorból beszélni. — Kivált ha zsebbevágó kérdéssről van szó . . . Hisz mindenki ura a maga vagyonának. Meg elhatározásának is. Sem afölött, sem efölött senki emberfia nem rendelkezhetik. Csak ő maga, csak az ur, — a tulajdonos.

Tölem is távol van az a gondolat, hogy a más vagyonával rendelkezem, a más elhatározásait ide, vagy oda irányítsam. — Mégis kimondom, hogy *egyházmegyénk lelkes papságára vár az a nagy feladat, hogy az egyházmegyei katolikus sajtóalapot megteremtse*. — Ha nem épen most, — akkor a közel-jövőben. De meg kell teremtenie. És ennek a mostani generációnak kell megteremtenie! — Ha török, ha szakad. — Végére is ez az alap kiáltó korszerűséglet, melynek létesítését ad graecas calendas halasztani, az utánunk jövő nemzedékekre bizni nem áll hatalmunkban.

Vagy hát bedugjuk a füleinket, s szemünket zárva tartjuk, hogy se ne halljunk, se ne lássunk?! — Ezt én föl nem tételezem. Hisz egyházmegyénk területén talán

csak mégis mi volnánk az igazi keresztény kultúrának zászlóvivői!? — Annak a kultúrának, melynek szentélyét — bizony ma már azok közül is sokan döngetik, s rombolják falait, akik az életben, a társadalomban puszipajtásaink, a fehér asztaloknál kenyeres társaink, jó ezimboráink; de velünk nem árulnak egy gyékényen. — Nem is árulhatnak; mert kurta a gyékényünk, s a szellem munkáit nem tudjuk rajta elhelyezni. — Már pedig azok dolgozni akarnak. Ha nem hivatalosan, — hát a kenyérért. — És ha nem dolgozhatnak velünk, dolgoznak ellenünk. — Ha nem adunk nekik módot, alkalmat és megélhetési eszközt, hogy a keresztény kultúra szentélyének ajtaját velünk együtt őrizzék, s pilléreit védelmezzék: hát akkor — lehet, hogy kelletlenül, kényszerhelyetben döngetni fogják azt a szentély kaput, és az ősi pillérek köveinek széthordásához, összemorzolásához nyujtanak segítő kezet. — Igaz, csunya dolog ez. — Meggyőződés ellenére irni, eszméket hirdetni, melyekkel nem szimpatizozunk, hazugság szolgálatába adni a tollat — pénzért: utálatos valami.

De hát ezekkel a visszatetsző, utálatos dolgokkal körül vagyunk véve. — Hiába!.. Az élet. A kenyér. A küzdelem a létért. Mind-mind elősegítői a furcsaságoknak, a kifordított logikának. — A visszás helyzeteknek.

Rendezni kell ezeket a helyzeteket. A furcsaságokból természetes alakulásokat kell csinálni. A létért való küzdelem logikáját vissza kell állítani. Gusztusának megfelelő kenyérhez kell juttatni a velünk azonos gondolkodású szellemi munkásokat. — Ki kell szélesíteni, meg kell toldani, hosszabbítani azt a gyékényt, s tért adni rajta azoknak, kik velünk együtt akarnak dolgozni, árulni; de róla szűkös méretei miatt leszorulnak, s idegen gyékényen — meggyőződésük ellenére pénzért kénytelenek hamis portékát árulni.

A rendezés munkája reánk vár. Egyházmegyénk papságára. A keresztény kultúra zászlóhordozóira. Össze kell hordanunk filléreinket, garasainkat, nélkülözhető koronáinkat, hogy azt a gyékényt megnövelhessük, kibővíthessük, s rajta helyet adhassunk a kath. sajtó velünk együttérző szellemi munkásainak.

— Ennek meg kell lenni! — Hiszem, meg is lesz.

—y. —s.

A lelkész és tanító uraknak készséggel küldünk lapunktól mutatószámokat terjesztés és előfizetők szerzése céljából.

Ha minden községből csak egy új előfizetőnk jelentkezik, lapunkat terjedelemben jelentékenyen megnövelhetjük.

Hogy a kellő lappéldányokat elküldhessük, kérjük, sziveskedjenek a kiadóhivatalnak jelezni a kiosztásra kérendő példányok számát.

Terjeszszük a mi sajtónkat!

Kávét

legjobbat és legolcsóbban beszerezhetünk

Benkő Sándor

kávékereskedőnél Szatmár, Kazinczi-utca 16. „MOKKA” keverék özégem különlegessége. 1 kgr. 4.40 korona. Villany erővel pörköltve.

Testvéri szeretet.

Budapest, 1911. okt. 30.

(N. E. dr.) Az idei római szabadkőművesi kongresszus a Theatro Drammaticóban nem oszlatta el azokat az ellentéteket, amelyek a szabadkőművesi nemzetközi viszonylatban már a tavalyi brüsszeli nemzetközi kongresszuson is észlelhetők voltak. Nem lesz képes az ellentétek megszüntetésére a jövő évi nemzetközi kongresszus sem, melyet Luxemburgban a „Les Enfants de la Concorde fortifiée“ páholy rendez.

Pedig aki Ettore Ferrari olasz nagymestert, Ernesto Nathán tiszteletbeli nagymesterrel a jobbán és Bálint Lajossal a balján látta és tanuja volt annak a lelkesedésnek, melyet a „Grande Oriente d'Italia“ nagypáholy zászlószentelési ünnepélyén a különböző államok szónokai váltottak ki, meg lehetett győződve arról, hogy a kőművesi páholyokban a sokat hangoztatott testvéri szeretet öltött testet. Aki nem nézett végig a testvéri lánczon, azt hihette, hogy a kongresszusi képviselők az egész világot átfogó testvéri lánczot jelképezik. Teljes joggal, mert a szabadkőműves alkotmány alapja és talpköve a testvéri szeretet, mely a papíron ennek a szövetségnek összetartója és dicsősége. Mégis azt látjuk, hogy a kongresszustól az angolszász és germán szabadkőművesség teljesen távol maradt. Ennek oka az, hogy idők folyamán különböző szabadkőművesség fejlődött ki és ma már az angolszász és germán szabadkőművesség mindennemű összeköttetést megszakított az ugynevezett román szabadkőművességgel, sőt ezt a román szabadkőművességet szabályos szabadkőművességnek el sem ismerik.

A testvéri szeretet alapján álló szabadkőművességben ily szakadást csak mélyre ható okok idézhetnek elő.

Az Egyesült Államok nagypáholyának alkotmánya szerint ahhoz, hogy valaki szabályos szabadkőműves legyen, szükséges, hogy magát bizonyos vallásfelekezethez hívénélk vallja, higgyen a feltámadásban, hogy valamely páholyban a bibliára esküt tegyen, a biblia, mint nélkülözhetetlen szimbólum minden páholyban ott legyen és hogy a páholy csak szabályos páholyokkal és nagypáholyokkal tartson fenn összeköttetést.

A román szabadkőművességgel ily alkotmány mellett minden összeköttetést meg kellett szakítani, mert a román páholyok detronizálták magukat az Istent. A bibliát, mint szabadkőműves szimbólumot nem teszik az oltárra, tehát angolszász értelemben nem szabályos szabadkőművesek, hanem csak névleges szabadkőművesek.

A bibliát egyes magyarországi páholyok mégis oltárra teszik. Igen érdekes jelenetek állanak így elő. Például a „Hajnal“ páholyban benne van Hajpál református lelkész, Józán unitárius lelkész és az óbudai rabbi.

Az óbudai rabbi határozott kifogást emelt a biblia ellen, mert az ő szeme testvéri szeretetből csak a Talmudot türi. Ugy segítették azután a kényes ügyön, hogy ha az óbudai rabbi áll a keletre, akkor betakarják a bibliát, nehogy a szónoktestvér gondolatait a biblia látása zavarja.

Franciaországban az 1877 évi alkotmány egyenesen megszüntette az új tagokra nézve addig fennállott azon szükségességet, hogy Istenben higgyenek. Nem esoda tehát, ha az angolszász páholyok ilyen alkotmánnyal bíró nagypáholyokat szabályosoknak el nem ismerik. A magyarországi nagypáholy a francia nagyorienssel testvéri viszonyt tart fenn, sőt eszméit is onnan meríti (secularisatio, vallásmentes népoktatás stb.) Természetes tehát, hogy a magyarországi szabadkőművesség már ez okból sem tekinthető szabályos szabadkőművességnek.

A magyarországi szabadkőművesség nem egyéb, mint közönséges érdekszövetség, amelybe vallástalan és tehetségtelen elemek

csupán azért tömörülnek, hogy a szövetség segítségével közéleti pozícióhoz és anyagi javakhoz jussanak.

Vallástalanság, tehetségtelen stréberség, érdehajászat, közszereplési viszketeg képezik azokat a tulajdonságokat, amelyek a román szabadkőművességet más szabadkőművességtől és profánoktól megkülönböztetik.

Messze vezetne, ha azokat az ellentéteket is felsorolnám, amelyek a magyarországi szabadkőművességet a germán szabadkőművességtől is megkülönböztetik és a germánokat is az angolszászoktól elválasztják. Csupán megállapítom azt, hogy az a testvéri szeretet, amelyen a szabadkőművesség épülete állítólag nyugszik, nem egységes, nem olyan, mint a tenger vize, hol egy csepp spectro-analysisből az egészről képet alkotunk. Megállapítom, hogy az egész világot átölelő testvéri lánczról ma már beszélni nem lehet. Megállapítom, hogy azok az évről évre rendezett kongresszusok csak az igazi szabadkőművesség organizmusától elvált alkatrészek gyűlhelyei.

Csak aki ezt tudja és átérti, csak az képes megérteni azt a jelenséget, hogy a londoni Guild Hall páholy tagjai Wienből, ahol a városi közigazgatást tanulmányozták, miért nem jöttek át Budapestre, jóllehet a székesfőváros polgármestere meghívta a küldöttséget Budapestre, hogy itt őket szabadkőműves módon üdvözölhessék. Csak az képes megérteni, miért nem tartott a magyarországi szimbolikus nagypáholy diszmunakát a presbyteri szövetség ülése alkalmával, holott a küldöttség tagjai közül egyesek az angol, skót és az ir páholyéletben előkelő helyet foglalnak el.

Ha a román szabadkőművesség testvéri szeretetből még az Istent sem ismeri el, a vallásosság pedig magához méltatlannak tartja és ezáltal a szabadkőművesség tartó oszlopát dönti le, akkor ennél a román szabadkőművességnél egyéb szabadkőművesinek hirdetett világtulajdonságok sem állhatnak valami szilárd lábón és ha a sokat hirdetett testvéri szeretetet a discórdia masonica váltotta fel, miért hinnők el a román szabadkőműveseknek, hogy agyukat a szabadkőművesi világosság tölti be és nem a stupiditas masonica.

Egyházmegyei Kath. Sajtó-alap.

E hét a fiatalos hangok lelkes kiáltását viszi abba a nagy chorusba, a mely a sajtó-alap létesítését hangoztatja a szavakon kívül — áldozattal.

Nem is tudjuk, kell-e még szó a sajtó-alap szükségessége mellett, mikor a lelkében csak az igazságnak oltárt emelő fiatalság áll e nemrég kibontott zászló alá és csengő hanggal kiáltja annak megvalósítását.

Az ifjuság üde, csak szent eszmékért hevülő lelke a legszebb hódítás, a mit eddig a sajtó-alap gondolata kivivott. És egyuttal a legmeggyőzőbb bizonyosága, hogy hódító varázs rejlik a sajtó-alap tervében. Varázs, a minő csak a megvalósítás kényszerítő parancsával föllépő eszmékből árad.

De egyébként is nagy dolog az, a mi a seminarium kékreverendás kispapjai közt történt. Önként. Ugy pattant ki lelkükből, mint a telített felhők villáma.

Mikor Weisz József IV. éves theologus nem a rhetorok pathosával, de hangjában a meggyőződés meggyőzősével szót tett az egyházmegyei sajtó-alapról, a fiatal levitáknak nemesak a reményekben nagy kincsű szíve, de kis kincsű zsebe is megesordult. *Fechtel* Mihály 5 koronát és a többi is — talán minden kis vagyonát odaadta a sajtó-alapra. 17 K 17 f ez az adomány.

Valahogy mintha a Biblia 2 fillére volna ez, a mely aranyhegyeket lenyom.

— És többet nem is tudunk mondani e szépséges tetről. A megilletődés könnyei akarnak kiesordulni szívükből.

Ez aranyból való fillérekhez Özv. Baró Vécsey Józsefné 25 K-t küldött.

Aztán jött a kitartó Kálmánd az e heti gyűjtésével: N. N. 5 K, id. Rószel János, Czimmermann József, Linzenbold Tibor, Hart Mihály 2—2 K, összesen 13 K.

A. M. pedig följárlott adományának (172 K 60 f) második részletétől 32 K 83 f-t küldött a sajtó-alapnak.

Az e heti gyűjtés összege 88 K.

*

Az Egyházmegyei Kath. Sajtó-alapra eddig följárlott összeg . . . 1520 K 17 f
Begyűlt összeg 400 K — f

III.

Október 11.

Undi Mariska műtermében gyűltünk össze néhányan; az egyedüli magyar festő-asszony-embernél, a ki művészi komolyságban egészen a freskófestésig vitte. Sőt, ilyen értelemben, még annál is tovább. Meg tudta festeni haldokló édesanyját, utolsó óráiban. Megdöbbentő gondolat! Elriadunk tőle, ha végiggondoljuk, mi csoda érzésekkel járhat akkor a színkeverés, a fény-árnyék latolgatása, a folyton-folyó szakadatlan művészi megfontolás, az elmében végbemenő egész hidegen itélkező folyamat, melybe belesír, beleörjög a legvalóságosabb fájdalom. Lehetséges művészi problémaképpen megoldani e leggyilkolóbb érzést akkor, amikor a halál már bekopogtatott, s mi magunk érezzük, mondjuk, kiáltjuk ki neki a küszöbön túlra, hogy csak az utolsó ecsetvonásig ne lépjen be, hanem azután: — „szabad!“? Lehetséges ez? És — emberséges embernek — szabad-e? Szabad, de csak egy esetben. Ha egész művészi életének az a kép a legremekebb mesterműve. Ez a remek mivolta több mentségnél, magyarzatnál, oknál, belső parancsszónál, ez már a halálosan komoly, mindenképpel való művészi igazság. Undi Mariskának ez a szomorú kép kétség-telenül legjobb alkotása. Szabad volt hát elkövetnie, a mit elkövetett. Két óriási ellentétes érzés forrott magasabb egységgé e képben. Ez a magasabb egység pedig kell, hogy hódolatra készen. Nem kisbessíti meg semmi. Kiállításra, vásárra, falra nem került s nem is fog kerülni sohasem; csak egy-egy áhítatos, sóhajos órában jut napvilágra. A haldokló anyát a festő szeme nézte a gyermek lelkén keresztül, a képet a gyermeké nézi a művész lelkén keresztül. Mennyi szépség, mennyi igazság van így ebben a szakadó szívvel készült s minden kandiszemtől óvott képben, amely egyedül csak az övé, pedig a legjobb, a mit valaha alkotott!

*

A nagy művészi komolysághoz naiv, gyermeklelek kell. Hívó, bízó, örvények szélén még a szíve vérével is gondtalanul játszó lélek, a mely magából veti ki a napfényt és árnyékot a napfényt játékaira, az árnyékot a tülekedő világra. Egy tőzdekatasztrófa rút álom neki, egy vonal-látomány szép valóság. A gond rémétől futva fut, de a gondvéste redők vonzzák, bizalmukba férközik s rendre kivallatja őket minden arcon. Mindent félvállról vesz, a mi nem az ő világából való és mindent halálos komolyan, amire csak egyetlen sugár is vetődik a lelkéből.

Miért előnyös a FÓGEL-féle **Mert** pörkölt kávé használata?

nem füstöli lakását;
nem vesződik a pörköléssel;
minden perczen friss pör-
kölést vehet.

Mindamellott 25%-ot megtakaríthatnak mindazon vevők, kik pörkölt kávé vesznek mert annyi bepörköldök a házi pörkölésnél.

Kérem próbavételét, melyből meggyőződhet.

A művész külön világban él; a csak mesereitől megihletett úgy, mint tudós scholasta a könyvei között, az isten kegyelméből való pedig mint játékaik közt a gyermek.

*

Nem állhattam meg, hogy ne számoljak be a Székely Bertalan hagyatékából látottakról. A nagymesterről, a művész-tudósról azután természetesen sok szó esett. A társaság egyik tagja mosolyogva anekdotázta el, hogy Székely Bertalan valósággal elkergette őt az iskolájából, melyet keserű csúfondarossággal következetesen rajztanár-gyárnak nevezett. „A ki festő akar lenni, annak itt semmi keresnivalója; ez rajztanár-gyár!” Micsoda *tantervekkel* köthették meg annak a rengeteg tudású professzornak a kezét, a ki néhány érett művészt szeretett volna mély titkokba avatni, de akinek csak a száz meg száz rajztanár-jelölt elemi oktatása jutott!

A hallott anekdotás dolgokból csak egyet jegyzek meg föl, mert arról érdemes kissé elmélkedni. Székely Bertalan, a ki — szeliden mosolyogva — bőven osztotta a csúfneveket, Munkácsyt „gatyafestő“-nek nevezte. Hogy művészi értelemben mire célt az és hol talált ez a kifogyhatatlan tegző ijász, azt nem bolygatom. Érdekesebb maga az a tény, hogy a vele egyfívású legnagyobbat is lenézte. Miért? Irigykedésre még gondolni sem lehet; ha irigye lett volna, versenyre kelt volna vele, vagy megutálta volna szüntelen kudarcaiban magát a művészetet is, de semmi esetre sem dolgozott volna szinte elképzelhetetlen energiával évtizedekig — önmagának, önmagáért, egyedül a művészi igazságok szent nevében. Valami felsőbbrendű emberi ok lappang ebben a lenézésben, mert felsőbbrendű embertől ered. Nem a felvégi legény tekintete ez, a melylyel az aivégít végigméri, hanem a damaszkusi pengét suhogtató főúri harcosé, a ki csatabárdos, buzogányos parasztvitézeinek nyers tempóit mosolyogja meg. Kitűnő harcos ez is, az is; de míg a vitézkedő parasztherkules minden csapása koponyazúzás, kettészelés, vérontó virtus: — a fölségesen vívó főúr minden mozdulata finom, minden suhintása kiszámított, egy sem fölösleges, egy sem duhaj, legénykedő. Ő is halált oszt, de nem fizikai erejével; ő is öl, de csak araszos sebbel; az ő nyomán is rakásra hull a tetem, de nem kettészeltelen.

Igy állanak egy vonalban és mégis egymással szemben Székely Bertalan és Munkácsy. Székelyben az arisztokrata művész nézi le Munkácsyt, a parasztművészt. Az öntudatos az öntudatlant. A folyton forrott a holtig nyersen maradtat. A gondolkodó az ösztönből cselekvőt. Az isteni szikrától átízott agy az övének talán nagyobb lobbot vetett isteni szikrát, mely azonban kisebb koponyába szorult.

A nagyszerűségek egész sorozatát alkották mind a ketten. De míg Munkácsy minden alkotásán látunk egy-egy csodálatos véletlent, egy-egy megdöbbentő igazságot, amely csakis véletlenül kerülhetett oda, Székely Bertalan képein nincs egyetlen esetvonás, a mely véletlen műve volna. Egytől-egyig mind tudatos, meggondolt, kipróbált, odaszánt. Egy isten kegyelméből való nagy tehetséggel áll szemben egy másik isten kegyelméből való nagy tehetség, akinek *azon-*

fölül még lángesze is van. Ez az azonfölül nyújtotta meg annyira Székely Bertalan derekát, hogy Munkácsyt maga alatt lássa.

Vagy igaza volt, — vagy egyetlen felsőbbrendű embernek sincs igaza, a ki az ösztönből cselekvőknél különbnek véli magát.

*

Annak, akinek Lionardo da Vinciről nincs még kész ítélete, izgató kérdés lehetne, hogyan válhatott Székely Bertalan naivság nélkül nagy művészsze. Mert bátran kimondhatjuk, hogy nem volt (nem akart lenni) benne naivság. Erre a kérdésre is az „azonfölül“ a felelet. Több volt mint művész.

Október 12.

Villamoson ülve néztük a királyi palotát. Utitársnóm, a roppant kötömgre mutatva, három szóval fejezte ki: mi nekünk az az épület. „A legszomorúbb magyar síremlék.“ Van ennél jobb neve?

Pokoli ötlet volna november elsején kivilágítani.

Temetőben.

Irta: BODNÁR GÁSPÁR.

Menjünk szerte-szét a nagy világban. Az óriási világvárosokba éppen úgy, mint a szem s világtól elzárt pusztságokra: egy ismerősünkkel biztosan fogunk találkozni.

Egy kivándorló beszélte nekem, hogy mikor a tengeren túl a nagy, a rettenetes idegenben kétségbeesve bolyongott, mert nem ismert senkit, mert beszélni sem tudott emberrel... mikor már az elpusztulás gondolata rémitette, üzte, kergette... akkor egy kis telep határában tekintete egy fakeresztre vetődött.

Édes felvillanással rohan feléje. Örömköny szökik bágyadt szemeibe. És mintha csak régi, régi ismerősére tekintett volna: így kiáltott fel:

— Egyetlen ismerősöm! Egyetlen barátom e rettenetes nagy idegenben, hadd öleljelek át. Hadd borítsalak el esőkjaimmal. Egyetlen ismerősöm e rémitő ismeretlenségben, *szent Keresztfa!* Rajtad az én Uram, Jézusom... hadd szorítsalak száműzött, hontalan szívemhez...

És körülnéz. És temetőben, sirhalmok közt találja magát. És úgy érzi, mintha testvéreinek hantjai közt lenne. És ráül egy sirdombra, a kereszt alá...

Az élet vándora ül azok közt a sirhalmak közt.

*

Mert minden város, minden község határában van egy darab röge ennek az öreg földnek. Egy megszentelt rög, melynek talajából sirhalmok domborulnak.

Ahol élő város, élő község van... ott bus ellentétül lenni kell és van is halottak városának vagy községének.

Az igazi demokrata városnak vagy községnek. Ahol már nincs osztálykülömbőség. Ahol mindenkinek egyenlő földbirtoka van. Ahol tehát nincs többé irigység. Osztályharc sincs. A temető az egyedül igazán *szociális* társadalom, a minőt az élő társadalomban emberi ész vagy kéz nem alkothat.

Ebben a szociális társadalomban nagy, mélységes csend uralkodik. Itt hallgatás a

beszéd. Itt nem emberi kéz, gyár végzi munkáját. Hanem a természet. A nap, föld, az eső, a szél. És végzi nyiló virágok, fák sutogó lombjainak beszéde, a szél bugásának muzsikája közt.

Ilyen a halottak országa... városa, községe... a temető.

*

Csak sóvár, szomorú enyészet van-e a temetőben? Az élő város, község, kultur-emberének az lenne szomorú sorsa, hogy ha a temetőbe kerül: akkor következnék a teljes megsemmisülés? Örökre kialudnék-e a lángész villanása is. Örök tehetetlenségbe dőlne a vasemberi akarat? Semmivé válnék a szeretet, mely teremtett és csudákat művelt itt a föld felett?

A mi *hitünk* biztosít arról, hogy akik a sirban vannak, azok élnek... s várják a boldog feltámadást. Hogy ha az a ház, melyben a földön élünk, összeomlik... leszen még egy másik ház is. Nem emberi kézzel épített, de Istentől alkotott. És örökké való.

A mi *józan eszünk* is megnyugtat abban, hogy az ember vége nem lehet a sötét megsemmisülés. A nap leáldozik, de újra ébred. Nyugvásában már ott szendereg feltámadása. A csillagok kialusznak. De újra fényre kapnak. A szántó-vető elveti azt a piczi magot... és hogy elvész, elrohad látszólag a földben. De téli szendergése után egyszer csak előbukik. Zsendül a vetés, hogy aranyárga kalásszá legyen. Hát egyedül az ember, Isten remek teremtése maradna örökké a földben? Semmisülne meg a világegyetemben? Ó, ki eszével napként világitott. Nagyot, szépet, dicsőt mivelt... Hát csak ő lenne olyan szerencsétlen teremténye a földnek, hogy az örök megsemmisülésbe dőlne?

Szívem érzése is tiltakozik ez ellen. Oh ez a szív! Ez a csudálatos szív. Itt, a temetőben... itt a sirok közt... egyenesen követeli a *visszontlátást, az örökkévalóságban való hitet.*

*

A *bucsuzás, elválás* az emberi szív legfájdalmasabb jelensége. Iszen még a madár bucsudalaiból is kirezeg a távozás hangja. Pedig a vándormadár tavaszra visszajő.

Mily meghatóan fönséges az emberi szív bucsuzása. A szerető szívek alig hisznek a távozásban. S mikor már a valóra ébrednek: mindent elkövetnek, hogy még holtan is velünk, közelünkben maradhasanak.

Azért kötnek minket magukhoz — a sirok. Azért tudnak beszélni a sirok, ha némák is. Azért van oly vonzó erejük, sőt hatalmuk — a siroknak.

Keresztény őseink a halottakat a katakombákban temették, hogy velük maradhasanak. Hogy erősítsék, tanítsák őket.

Aztán, mikor a keresztényvilágra kistűtött a napsugár: a sirok, a templomok körül domborultak. Mert hitték és jól hitték, hogy így az elköltözöttek szellemével közösségben maradnak. Velük mintegy közlekedhetnek. Gondolatot, érzelmeket cserélhetnek.

Aztán, mikor a temetők a határok köré kerülnek... akkor is megtartják hatalmukat. Hívnak, intenek, kérnek, könyörögnek, parancsolnak és kötelességeket rónak reánk...

Szülföldünkön elmulhatott számunkra minden... de minden. Kieghetett. Elpusztulhatott. De a temetőben egy-két hant oda köt Vissza-vissza hív. Messziről, távolról. Egy sóhajtasra. Egy imádságra. És mikor azt a virágot azokra a hantokra tűzöm, mintha leszállana abban a fekete földben az én kedves halottam szívéig. És magával felhozná, felszívna számomra szerettem szívét, lelkét. Mintha arcukat látnám. Mintha hangjukat hallanám. Mintha kérésük bugna

Aki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu

lábbelit akar vásárolni,

az forduljon bizalommal

Vuja János-hoz

Szatmár, Deák-tér

■ (Keresztes András-féle ház), ■

aki dúsan felszerelt cipő-raktárában csakis valódi finom bőrből a már is világhírű hazai gyárakban készült cipőket és oszmákat nagyon is versenyképes árakban hozza forgalomba és üzletéből minden elsőbrendű készítményt, a szokásos bőr- és talpatánczokat teljesen kiküszöbölte, s akinek áruí osinosság dolgában is párját ritkítják. Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és oszmák is készülnek.

felém. És én önkénytelenül letérdelek azokra a hantokra. És érzem, hogy azokban a sirokban... élet, emlék, hatalom van.

* * *

Miért építenek a temetőbe kápolnát? Mert hiszik, hogy a temető hantjai közt levő kápolnában az imádság ereje nagyobb. A lelkekért bemutatott szent áldozat hatékonyabb.

... Nemrég egy ilyen kápolna magaslátáról beszéltem a hívek hullámzó tömegének. Minő percek valának ezek, édes jó Istenem. Minő percek...

Ünnepélyes mély csend borult a halottak szigetére. A fák levelei kegyeletesen suttogtak a sirok fölött. A virágok mosolyogtak... És én beszéltem... És láttam, éreztem, hogy megnyitom a siokat. Hogy megmutassam ott az életet. A hitet. Az emlékezetet.

... A régi kápolnát villám sújtotta. Összedőlt. Talán azért sújtotta Isten, hogy az új kápolna megjelenésében is a feltámadás nagy eszméjét és hitét mutassa meg. Talán azért, hogy fényes, vakító villámlásával felgerjessze, folgyujsa a jótékonyosság tüzét, melegét egy hívő asszony lelkében...

Ott állottam e kedves, szép kápolna előcsarnokában és meg kellett emlékezniem azokról is, kik az Ozeánon túl... a nagy idegenben élnek. De kiket ezek a sirok idekötnék. Pénzt küldöttek a temető kápolnájának, hogy annak oltárára helyezték el a *Fájdalmas Anya* képét. A Mater dolorosát.

Mily gyönyörű, mily fonséges gondolat a temető kápolnájának oltárán a *Fájdalmas Anya*! Az emberi szív, az anyák összes fájdalmának gyűjtőpontja — ez a fájdalmas, töröktől összeszántott szív. Minden fájdalomnak, minden veszteségnek, minden könnyhullatásnak, minden szeretetnek, megnyugvásnak... zokogásnak is képviselője.

Gyönyörű és fonséges gondolat ez a kép azok számára, kik messze e siroktól... teugenen túl... haza sirnak. A kiknek lelke haza fáj, mikor e sirokra gondolkodik. Oh, azok a hantok, melyek idekötnék. Ide huznak. És nagy tanulság az itt maradottakra... akik járdalhatják a temetőnek útjait. És emez utakon az ő tekintetük, a mi tekintetünk is *Reád* esik hű vándorbotom, legjobb barátunk *szent Kereszt*. Aki nem hagysz el. Mert ha a halál leemel vállaimról... oda tűz sirhalomra és messze kiáltja és lekiáltja sirunk éjjelébe-mélyébe „Feltámadt“!

* * *

Ünnepélyes mély csend borult a halottak ligetére. Szavaim megnyitják a sirokat. És megnyílnak a szívek, a lelkek a hitre. Az emberek ezreinek szemeiben forró könnyek ülnék. Egy-egy halk zokogás bug felém. A szomorú füzek még mélyebben lehajolnak a sirokra. A virágok, mintha mosolyogva is könnyeznének. S mikor végzem szavam... az emberek mélyen, halkán sóhajtanak. Mert temetőjárás után megkönnyebbülnek, megjavulnak a lelkek.

Mindenszentek napján a székestemplomban a 7 órai szentmise után *Hehelein* Károly prael.-kanonok, a 9 órai nagymise után *Szücs* János s. lelkész prédikál, d. u. 6 órakor pedig szentbeszédet mond *Benkő* József apát-kanonok.

Halottak napján d. e. 9 órakor ünnepélyes requiem lesz a székes-templomban a meghalt hívekért. D. u. pedig 5 órakor a temetői kápolnában *Székely* Gyula s. lelkész mond szentbeszédet.

Püspöki konferencia. A püspöki kar a katolikus nagyjulás előtt november 9-én tartja értekezletét.

Lelkeszi kinevezés. A püspök gróf *Károlyi* László kegyur bemutatása alapján *Bötsch* Károly barlafalusi plebánost Mezőteremre lelkésznek nevezte ki.

Áthelyezett segédlelkész. *Bart* Mihály mezőteremi ideiglenes lelkész Szinerváljára helyeztetett át segédlelkésznek.

Pályázat a barlafalusi javadalomra. *Bötsch* Károly távozásával megüresedett barlafalusi plebániára a pályázat határideje november 30-a.

Lelkészhelyettesítés. *Bötsch* Károlynak mezőteremi lelkészsze történt kinevezése következtében megüresedett barlafalusi lelkészség ideigl. vezetésével *Rokk* István színérváraljai segédlelkész bízott meg.

Az Oltáregyesület november havi szentségimádása vasárnap lesz a zárda-templomban. Reggel 6 órakor szentségkitétel, 8 órakor szentmisét mond *Hámon* Róbert p. kamarás, irodaigazgató, a mely alatt közös szentáldozás. D. u. 5 órakor szentbeszédet mond *Varjas* Endre oltáregyes. igazgató utána litániát végez szentségbetétellel *Láng* Antal dr. theol. tanár.

Halálozás. Fogarassy Lajos földbirtokos élete 73-ik évében Szatmáron hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunytat kiterjedt rokonság gyászolja.

A sajtóvasárnapi gyűjtés. Az egyházmegyében október 3. vasárnapján a kath. sajtóra történt gyűjtés eredményéről eddig a következő helyekről érkezett kimutatás: Szatmár városban 227-20 K, a Szatmári kerületben 75-29 K, az alsóungyi kerületben 80-64 K, felsőungyi kerületben 72-91 K, nagykárolyi kerületben 274-77 K.

Congregatiói ünnepség. A női Mária-congregatio vasárnap d. u. a zárda nagytermében fényesen sikerült ünnepséget rendezett, a melyen Boromisza Tibor dr. püspök, Pemp Antal praelátus-kanonok, Benkő József apát kanonok, Hámon Róbert p. kamarás, Csechticzky József apát, Hirly József, Kovács Gyula dr. igazgató, Schwegler Ferencz, Kertész Pál, Varjas Endre cong. praeses, Székely Gyula, Bakkay Kálmán dr., stb. jelentek meg a papság közül, valamint szépszámú közönség. Az ünnepséget az énekkar nyitotta meg egy pompásan előadott Mária-énekkel; hatással szavalta az élőképkel elevenített Rosty-verset, a „Magyarok Nagymisszonya“-t Timina Erzsébet, amely szavaltat után egy nagy gondallal betanult, ügyesen rendezett operát, a „Diadalmas halál“-t, látunk nagyon szép előadásban. A korhű jelmezekben szereplők hatással oldották meg nehéz föladatukat. Úgyes, átértzett előadásban játszódtok le előttünk a katakombák századának egy megindító drámai hatású történet, a hitéért vértanui halállal halt Liviáé. A szereplőknek különösen énektudása és biztossága lepelt meg, a kik közül is ki-tűnt meleg, szép hangjával Domokos Irma és Homann Róza. A mindvégig mély hatású darab sikerét nagyon emelték a hatásos beállítású élőképek. Egy gyönyörű karének, „Mária köszöntelek“ fejezte be az emlékezetes ünnepséget, a melynek nagy sikere az irtalmas nővérek áldozatos fáradozásának köszönhető.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Hebe József katonai szolgálatából visszatért számgyakornokot a szatmári főszolgabírói hivatalhoz járási számgyakornokká kinevezte.

Liszt ünnepély. „A hangok nagy tanára“-nak centennariumát sikerült hangversenyvel ünnepelte szerdán este a zeneiskola a városi színházban. A nagy zeneköltőről és zongora-virtuóóról Hermann László igazgató rajzolt sikerült, jellemző képet fölolvadásában. A műsor többi számát a zeneiskola növendékei töltötték ki. Hermann igazgató tanítványai közül Szarukán Kálmán, Netter Endre, Róth Sándor és Herman Mili játszottak hegedűn, Bendiner Nándor tanár tanítványai közül Mandel Ibolyka énekelt, Mandel Anna és Faragó Ibolyka zongorán játszott. A műsor utolsó száma Schubert H-moll szimfoniája volt, amelyet az intézeti zenekar adott elő Hermann László vezetésével. Az iskola a sikerült ünnepséget vasárnap este megismételte.

Lelkigyakorlatok. A zárda növendékeinek lelkigyakorlatok október 30-án kezdődtek meg és nov. 2. fejeződnek be szentáldozással.

Aranylakodalom. Egy tisztas házaspár köszönte meg lakodalmauk 50. évfordulóján a ritka kegyelmet Istennek, hogy ily hosszú, boldog házassággal megáldotta őket. Okt. 22-én ünnepelte id. *Jánk* Péter, a gk. egyház volt gazda-gondnoka és felesége *Varga* Erzsébet nagy családjukkal házasságuk 50 éves jubileumát.

Kirendelés. Az igazságügyminiszter Félégyházy Kálmánt a szatmárnémeti ügyészséghez beosztott jegyzőt a szatmárnémeti ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottá rendelte ki.

Ingatlan forgalom. Gazdag Lajos főgim tanát megvásárolta özv. Vitkó Jánosné Hid-köz utca 4. sz. házat 20000 koronáért. — Oszváth Károly tulajdonát képező Böszörményi-utca 3. sz. házat megvette Majdik Árpád és felesége 12,000 koronáért.

Magánépítkezések. A városi tanács újabban engedélyt adott Demjén Józsefnek Hunyadi-köz 1. sz. alatt emeletes ház építésére, az avasi gőzfűrésztársaságnak batizi uti gyártelepén ratár építésére, Weszlovsky-tesvéreknek Teleki-u. 45. sz. alatt iroda és raktárépítésére, Svéd Józsefnek József kir. herceg-utca 42. sz. alatt lakóház építésére.

GÁL JENŐ mérnöki irodáját **Bercsényi-utca 33. szám alá** helyezte át. **Telefon szám 189.**

1. Miért gyógyulunk Mária-völgyön?

2. Mert Mária-völgyön a parádi, bikszádi, gleichenbergi, karlsbadi, seltersi, emsi, bártfai gyógyvizeknek valóságos hasonmása van.

3. Mária-völgyi vizek a legkellemesebb, legüditőbb italt szolgáltatják.

4. Mária-völgyi ásványvizet 7/10 literig 6 fillérért tölt bérmentve érkező tiszta üvegekbe a Fürdőigazgatóság.

80

Templom-megáldás. Vasárnap nagy ünnepe volt Turterebesnek. E napon áldotta meg a község buzgó híveinek nagy és példás áldozatkészségéből ujonnan renovált plepánia-templomot Szabó István praelátus-kanonok. A templom egészen újjászülve három (P. Szt. Antal, Nep. Szt. János és Lourdesi Szent Szűz) teljesen új oltárával egyike lett az egyházmegye legszebb templomainak. A festés nagyon szépen sikerült, a mi Némethi és Kádár mszigeti festők munkáját hirdeti, a kik dicsérendő egyházi fölfogással nagyon szép falképekkel (Szent Háromság, Jézus születése, a csodálatos kenyérszaporítás, Jézus mennybemenetele, a négy evangélista és ó-szövetségi élőképek) látták el a templom ives mennyezetét, valamint az oldalfalak festését is izlésesen végezték. Megujult a főoltár régi Assumptio-képe is, a melynek művészi restaurálását Szabó István praelátus-kanonok végeztette, diszes keretét pedig Reizer György dr. készítette, mindketten több száz korona költséggel. A hitközség maga 15000 koronát áldozott temploma renoválására. A megáldás szertartására az egész falu és messze vidék községeknek buzgó népe gyűlt egybe; megjelent Ugoeca főispánja Bicsky Emil több megyei tisztviselővel, a papság köréből a terebesi és kőkönyesi gkath. plébánosok, Zahoray Pál, Kőcs László, Tamás Jenő és Reiter Endre az esperesi kerület plébánosai, Halmiból Morvay főszolgabíróval a járásbíró, telekkönyvvezető, stb. A Szatmárról Wolkenberg Alajos dr. és Lovász Győző kíséretében érkező Szabó István praelátus-kanonokot az egyháztanács fogadta az állomásnál. A megáldás szertartása d. e. 10 órakor kezdődött, a melyet, valamint az ünnepi nagymisét a jelenvolt papság fényes segédkezése mellett Szabó István praelátus-kanonok végzett. Szent mise közben Wolkenberg Alajos dr. mondott mély hatású, mesteri szentbeszédet a templom jelentőségéről, az ahhoz való ragaszkodásról, a megujult templom buzgó látogatására készítve a híveket és meghatva emelte ki az ő nagy

áldozatkészségüket. A szentmise után az egyháztanács tisztelt Szabó István praelátusnál, majd az előkelő vendégkoszoru a templom renoválását keresztülvívő buzgó és hűveit él Dimand Lajos esperes-plebánosnál gyűlt egybe, a ki 40 terítékű ebédet adott. Az ebéd alatt felköszöntöket mondtak: Dimand Lajos, Morvay főszolgabíró a püspökre, Szabó István prael., Beesky Emil főispán, Damjanovich gk. lelkész, Hofbauer Ignác, stb.

Megyebizottsági tagok választása.

Az üresedésben levő megyebizottsági tagsági helyekre a választások november 7-én lesznek. A választások elnökei: A nyirmegyesi kerületben Tukacs Lajos, a fehérgyarmatiiban dr. Torday Sándor, a batiziban Helmezy József, a sárköziben Kovásznay Zsigmond, a nagyszokondiban Klintók Ágoston, a koltóiban Keresztény Lajos, a jóházaiban Jeszenszky Béla és az avasujfalusi választókerületben Osváth Lajos. A választások reggel 9 órakor kezdődnek és délután 4 órakor fejeződnek be.

Őszi papi corona. A felsőungyi esperesi kerület papsága f. hé 24-én tartotta gyűlését Ungváron. *Buzinkay* Gyula szerednyei plébános meleg szavakkal üdvözölte *Tahy* Ábrahám új esperest, a ki hasonló melegséggel válaszolt. A kitűzött tételeket *Szoboda* Ferenc s. lelkész fejtette meg közmegelegedésre.

Házasságok. Barabás Sándor huszti járásbírói irodatiszt egybekelt Jánosy Erzsébettel. — Sabján János ungvári főgimnáziumi tanár házasságra lépett Krockma Mariskával. — St Honoré d'Eylan plébánia templomban Párisban egybekelt gróf Schönborn-Buchheim Ervin, szolgálaton kívüli cs. és kir. követségi titkár az északamerikai Egyesült-Államokbeli philadelphiai Wolff-Spodwood Katalinnal. Az ifju pár még az esküvő napján rövid időzésre Londonba utazott, onnan pedig állandó téli tartózkodása helyére, Budapestre jön, ahol a gróf mint az Országos Iparbank elnöke működik.

Debreczen főszámvevője. Domahidy Elemér Hajdumegye és Debreczenváros főispánja Jeney Gézát nevezte ki Debreczenváros főszámvevőjévé. Jeney Géza régebben Szatmármegye főszámvevője és a református egyetemes konvent tisztviselője volt.

Áthelyezés. Sztárek Dezső nagykarolyi dohánybevéltőhivatali tiszt Békéscsabára, Nagy Emil debreczeni dohánybevéltőhivatali tiszt pedig Nagykarolyba helyeztetett át.

Államsegély. A földmivelésügyi miniszter Csengerbagos község közlegelőjének javítási költségei fedezésére 700 kor. államsegélyt engedélyezett.

Eljegyzések. Dr. Csáthy Dezső eljegyezte Felegyházy Erzsikét Szatmáron. — Pendl Mária Valériát eljegyezte Rác László Szinerváralján. — Dr. Pável Szilárd belényesi főgimn. tanár eljegyezte Klintók Ágoston meddesi körjegyző leányát Micikét. — Czibur Andor vezérkarhoz beosztott honvédfőhadnagy eljegyezte vásárosnaményi Eötvös Helént Szatmáron. — Majtán Ferencz beregszászvidéki körjegyző eljegyezte Bartha Margitát Tiszabecsről. — Kis és nagycsoltói Bassó Ilonkát eljegyezte Ilés Armand Ungváron. — Papp Sándor g. kath. papnövendék eljegyezte Volkay Nesztikét, Volkay Ödön newarki (Amerika) lelkész leányát.

Apáczáinkról. „Ung“ cz. laptársunk az ungvári kórházról írva a következőkben emlékezik meg kórházi apáczáinkról. „A fertőző pavillonban a jóságos arcú apácza főnök, *Domitilla* nővér kalauzol. Domitilla nővér már 25 éve áll az ungvári betegápolás szolgálatában. Porosz-Sziléziából való, de egészen jól beszél magyarul. Az odaadás és takarékoság mintaképe. A Paulai Szent Vinczéről nevezett irgalmas nővérek igazán pótolhatatlan szolgálatot teljesítenek. Sok szó esett már az apácza és világi ápolónők előnyéről és hátrányairól, de a ki közlőre figyelni a dolgokat, lehetetlen, hogy ne az apáczáknak biztosítsa az előnyt. Azt az igazán önzetlen önfeláldozást semmiféle más ápolószemélyzetnél megtalálni nem lehet. Ez időszereint összesen 19 nővér teljesít szolgálatot a betegek körül. Ezek közt van 2 porosz, 3 bajor, — a többi belföldi. Külön meg kell emlékezni *Konkordia* nővérről, a ki már 25 éve működik a fertőző betegek közt, — örökös veszélyben, mert ezek a bajok igen könnyen átragadhatnak ő rá is.

— Mindig éltem halm a fertőzőkért, — jelentette ki távozáskor.

Lakásuk igen egyszerű. Hosszu sorban vannak czellaserű ágyaik, miket vastag függöny választ el egymástól. Ebédlőjük a kápolna mellett van egy kis alacsony házikóban, a mely szintén önköltségen épült. Megható az az embermentő munka, a mit ezek az egyszerű, szerény nők végeznek. Lemondva az élet minden gyönyöreiről, — nagy fehér főkötős alakjuk korán és későn hangtalanul végigsuhan a betegszobákon, kötöznek, gondoznak, ápolnak, mély részvétellel fogják be a haldoklók szemeit — és mindezt olyan embereknek, kiket sohasem láttak, kik nem hozzátartozóik, senkijük. Aztán hosszu sorban látom vonulni őket a kápolnába, hol buzgón száll az ima — az idegen betegéért, a haldoklóért, a kétségbeesettekért... S mindez csak azért, mert nagy Mesterüknek kedves: — *A beteget gyógyítani...*“

Halálozások. Özv. csengerbagosi Baggossy Ferenczné szül. iványi Fekete Mária életének 96-ik évében a halotti szentségek ájtatos felvétele után Kaplonyban elhunyt. — Tahy Béla turterebes körjegyző 71 éves korában elhunyt.

Fályazati hirdetések egyszeri közlésének díja 5 K

A Szatmár-Ugocsamegyei rk. Tanítóegyesületről.

Tanítókörökben s azokon kívül csodálkozva tekintenek ama valóban tarthatatlan helyzetre, melybe a Szatmár-Ugocsamegyei rk. tanítóegyesület néhány év előtt jutott. Megszűnt működni e tekintélyes egyesület, melynek beléletében tudomásunk szerint semmiféle momentum elő nem fordult, mely eme szegényletes állapot bekövetkezésére okul szolgálhatott volna. Bizonyos, hogy a megrekedés oka nem kereshető sem a vezetőségben, sem a tagokban, kikben az egyesületi élet kelleke: a lelkesedés mindig meg volt.

Emlékezzünk csak az utolsó gyűlésre!... Azóta jó néhány év telt el. Az élet sok baja nehezedett gondokkal terhelt fejünkre. Helyzetünk elviselhetetlenné vált. Méltán panaszkodhatunk tehát mi, hitvallásos tanítók, kik erőnk szívesen áldozzuk fel hivatásunknak, de egyben megköveteljük, hogy nekünk is megadassék az alkalom hivatásbeli és életszükségletbeli érdekeinknek előmozdítására.

El kell ismernünk, hogy akár a régi egyesület újbóli működésbe hozatalával, akár az Ung-Beregmegei társegyesülettel tervezett fuziónál — amit mindnyájan szívből óhajtottunk — az anyagi kérdés kemény dió lesz. De bármennyire megkeményedett legyen is ez a dió, reméljük, hogy szerencsésen szét fog törtetni, mert a gyűlések megtartásával felmerült s az anyagiakat illető okok nem eshetnek oly súlyosan a mérleg serpenyőjébe, hogy azokat egy egyházmegyei tanítóegyesület működésének fontossága le ne nyomná.

Kétségtelen tehát, hogy az egyesület felélesztése sikerre vezet, mert ahhoz a tagok részéről szükséges támogatás meg lesz. Meg kell lennie! Mert elsősorban nekünk van szükségünk az egyesületre. Ki ne érezné közlünk azt, hogy a megélhetésünk 3-4 év óta 100%-tel súlyosbodott? És míg az állami tanítók, tisztviselők helyzetén jogos igényeinknek részben teljesítésével valamenynyire segítve van és lesz, addig mi beláthatatlan időig a szándékos feledés homályában maradunk. Ilyen kilátás mellett lehetséges volna-e, hogy erőnk tömörítésére módot ne találjunk?...

De nemesak szavunk hathatósabb fel-emelése végett van szükségünk az egyesületre. A tanítók tábora szellemileg is ki van éheztetve. Szellemi kincseket, irányító eszméket kér abból a forrásból, melyből sok éven át oly gazdagon táplálkozott. A régi eszmék bekérgesedtek már. Meg kellene azokat egy kissé tisztogatni. Az egyesületi gyűlések szellemi megújodást nyújtottak.

Mindezekkel nem mondom azt, hogy az egyesület életben léte esetén rögtön a paradicsomba jutunk. Nem. De érezzük, hogy az immár életszükségletünké vált egyesületi élet visszaállítása tovább el nem odázható. Az espereskerületi gyűléseken folyton sürgették, utóbb már követelték ezt.

Én is azt mondom, amit Gaál kollegám: Itt tenni kell valamit! Az a valami pedig nem lehet más, mint a gyűlés mielőbbi összehívása és a két egyesület egybeolvasztása. E nagy munka keresztülvitelére bizalommal fordulunk az egyesület érdemes elnökéhez. Reméljük, hogy a szellemi kulturának általa felkent éhes apostolaiért ezuttal is szívesen hoz egy kis áldozatot.

Meg vagyunk arról győződve, hogy folyton hangosabbá váló mozgalmunk illetékes helyen nem fog ellenszenvvel találkozni. Ilyen lehetetlen állapot fentartását senki sem óhajthatja. De nem is méltó a tanítóegyesülethez az a stagnáció, melyben egyesületünk évek óta senyved.

A biztatójelt örömmel vettük e lap számából. Most már várjuk a tettek elkövetkezésének idejét.

Egy tanító.

Tömeges kilépés az Országos Középiskolai Tanáregyesületből. Az Országos Középiskolai Tanáregyesület elnökségéhez tömegesen értekeztek és érkeznek a középiskolák tanáraitól kilépő-nyilatkozatok. A katolikus középiskolai tanárok, akik kilépésüket bejelentették, három okra hivatkoznak. Az egyik a szombati gyűlésen a katolikus hitélet ellen intézett támadás; másik oknak mondják azokat a támadásokat, amelyeket az egyesület kebelében az idén kinevezett öt kongregációs igazgató és *Barkóczy* Sándor báró miniszteri tanácsos ellen intéztek; harmadik oknak pedig a Középiskolai Tanáregyesületnek az állami középiskolai monopólium mellett való állásfoglalását. Feltűnést keltett, hogy *Hajdu* Tibor pannonhalmi főapát nyílt levelet intézett *Négyesy* László dr.-hoz, a Középiskolai Tanáregyesület elnökéhez, melyben szintén kilépését jelenti be a szombati ülésen történtek miatt. Levelében a többi között azt írja, hogy a katolikus hitélet elleni állásfoglalás nem különböztethető meg magától a katolikus egyház elleni állásfoglalástól és ezért, mint a katolikus egyháznak hű fia, nem maradhat továbbra is tagja az egyesületnek.

Tanügyi választások. A csanádosi rk. iskolaszék *Rokk* Gizella okl. tanítónőt és *Csalányi* József okl. tanítót az ottani iskolához tanítónőnek, illetve tanítónak választotta meg. A választások megerősítést nyertek.

Kántortanítói választás. A döbröntei (Veszprém m.) róm. kath. iskolaszék *Czilli* Antal, vasfarkasfalvi osztálytanítót, a helybeli kir. kath. tanítóképző volt növendékét, kántortanítónak választotta meg. E választás egyházhatalóságilag megerősítést nyert.

Az új munkácsi internátus. A jövő évben Munkácscon az állami főgimnázium diákjainak pompás internátust építenek három holdnyi területen, amit Schönborn-Buchheim Károly gróf egész ingyen adott. Az internátus Munkács egyik legszebb részén, a Sugár-ut mellett épül és százhusz diákot fogad be, a kik a szegény rutén papok és tanítók fiaiból fognak jó részben kikerülni. Az építési terveket *Lechner* Jenő fővárosi építész készítette. A fölépítés, a berendezés 355 ezer koronába kerül, a mit a kultuszminisztérium fedez. A költségekhez *Nedeczey* János ötven-ezer koronával járult.

A nagykarolyi konviktus megnyitása. A nagykarolyi Szent László konviktust novemberben fogja az igazgatóság ünnepélyesen megnyitni. A megnyitási ünnepség reggel 9 órakor tartandó ünnepélyes misével kezdődik, amelyen a főgimnázium énekkara fog énekelni. A templomból a tornacsarnokba vonulnak a résztvevők, ahol a diákok énekkara üdvözlő himnuszot fog énekelni, *Cseh* Lajos gimn. igazgató pedig a konviktus történetét fogja ismertetni. Ezután a konviktus épületébe vonulnak át a jelenlevők és *Fetszer* Antal püspök ünnepélyesen felszenteli a konviktus új épületét.

Járvány a főgimnáziumban. A kir. kath. főgimnázium növendékei közt kiütött a valószínűleg a szüreti vakáció alatt vidéken tartózkodó növendékektől behurcolt vörheny, a mely megfertőztette a Tanítók Háza internátusát és a Pázmány-convietust, a hol egy növendék, Varju Aladár V. o. t. meg is halt. A két intézet növendékei 3 hétre el vannak tiltva az iskola látogatásától, a főgymnasiumot pedig — dezinficiálás miatt — a főigazgató nov. 2-ig bezárta.

IRODALOM

Sexuális élet és a férfivilág. Irta Temming Tivadar. Dr. Nékám Lajosnak, a budapesti k. m. tudományegyetemen a bőr- és bujakórtan ny. r. tanárának előszavával. Budapest. Kiadja a „Mária-Kongregáció.“ (VIII., Mária-utca 25. sz.) 128 oldal. Ára 60 fillér. Az előszóban ezt olvassuk: „Életünknek alig van része, mellyel annyian foglalkoztak és a melyben oly ellentétes nézetek merültek volna fel, mint a nemi élet kérdésében.“ E kérdéshez szól a könyv is és pedig a kérdésnek egyik oldalát, a házasság életén kívüli nemi érintkezést tárgyalva. Egészség, észszerűség, emberiség, lovagiasság, becsület, önérték, lelkiismeret, vallás, szabadakarat, szóval mindaz, aminek még van valami értéke az ember előtt, leadják verdiktjüket Különös nagy súlyt ad a bonni egyetemi klinikák lelkipásztorának tapasztalata és dr. Nékám Lajos híres orvosának szaktudása. A könyv értékét illetőleg csak annyit mondunk, hogy az óriási könyvtermelés mai korszakában is tüneményeszerű jelenség. Nagyon kérjük a szülőket, tanárokat, a főiskolai hallgatókat, méltassák figyelmükre ezt a könyvet, mely amellett, hogy felvilágosítást nyújt, igen kellemes olvasmány is. A kiállítása szép — az elismert Stephaneum nyomdából került ki — ára 60 fillér, valóban hihetetlenül olcsó.

TOLHEGYEVEL

A „szerény“ ujságíró.

Az „ujságírók“ Piripócsán is „ujságírók“. Tehát irnak. Szenzációkat irnak. Interjuvolnak. „Szerényen“ interjuvolnak. Már így nevelődtek valahol egy kizsárolt ruthén faluban, ahol csupa comme il faut köpködést sajtúítottak el a falu kaftános intelligenciájára közt.

Mikor serkedzeni kezd a toll jellegzetes orruk alatt, levágják a pajeszt, fölveszik a tolat; leteszik a kaftánt, de nem azt a bizonyos faji jelleget eláruló comme il faut modort és elmennek interjuvolni.

— En a Sajtó nevében jövök, — ezzel csapnak rá kopogtatás nélkül berugva az ajtót a gyanutlan áldozatra, a ki elképedve néz a nyegle ifjonczra. — A Sajtó szeplős képviselői aztán ebben a hangnemben folytatják tovább.

Erről eszünkbe jut az egyszeri császár, aki hatalmas bottal végezte szokott utját a szőlők között. Meglátja a kezében a hatalmas dorongot egy szőlőtulajdonos és meg nem állhatja, hogy meg ne kérdezze tőle: —

— Ejnye, ejnye, minek az a rettentő füttykös magának?

— Hát csak azért, instállok, mert hát, tetszik tudni, éjjel egyedül — nagyon unalmas.

No, nem csodálnok mi sem, ha a „szerény“ ujságírótól meglepett áldozatnak szintén eszébe jutna — nem ez a kis történet, de... a farkósbót.

Öreg és ifju boltok.

Mikor az „ifju törökök“ kezdtek parancsolni, abból baj lett. — Csak addig volt igaz ott Lisszabon táján is az ősi jelszó: „Vigan dudál a portugál“, míg az „ifju portugálok“ el nem szedték a dudát az öreg portugáloktól. — Chinában is azért bomlanak most, mert bizto-

san ott is az „ifju chinaiak“ kiabálnak hangsúlyosabban, mint a csöndes, öreg chinaiak. Bezzeg szavalhatják is majd nemsokára a híres nemzeti verset:

„Szegény chinézer —
Szépen kinézel!“

Ez a világpolitikai szemle tehát sehogyan sem ajánl semmiféle „ifju“ dolgot.

Es épen ezért látjuk aggódással, mint tünedeznek az „öreg boltok“ és hogyan szaporodnak az „ifju boltok.“

Azok a jó öreg boltok, amelyekre ki merték irni: *Alapítottott*...; amelyeknek ósdi, fakult czimtabláján ha nem is hangzott valami jó magyarosan a vezetéknev, de a másik név biztosan — *keresztnev* volt.

No, az „ifju boltok“ kaczerán fényesek. És épen azért fényes minden „ifju bolt“, mert: *alapítottott felesztendeje és már is sikerült csödbe jutnia.*

Ja, ilyen sikereket csak olyan *magyar* nevek viselői tudnak elérni, akik hátulról olvassák visszafelé az írást.

No meg más módokat is kitalálnak.

Példának okáért biztosítják a pénztárt, mondjuk 16000 koronára, aztán véletlenül elvesztik a Wertheim kulcsot. Természetes, hogy megtalálja azt valaki és természetes, hogy elviszi a kasszából azt a 2—3000 koronát. És megint természetes, hogy az „ifju bolt“ bejelent a biztosító társaságnak, hogy elloptak tőle 16000 koronát. És ha olyan szerencsés, hogy el nem fogják a tolvajt, sohse sülné ki, menyit is loptak el tőle és természetes, hogy megkapná szépen a 16000 koronát.

Hát ez is üzlet!

— Az „ifju boltok“ tudnak csak *ilyen* üzletet csinálni.

De nehogy azt higgye valaki, hogy ez megtörtént. Csak mese ám!

Belső munkatársak:

HARASZTHY BÉLA dr., MERKER MÁRTON dr. és UHL KÁROLY dr.

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron, Iskola-köz 3. sz.

Teljes uri kelengye 50 koronáért!

- 3 drb kitűnő minőségű fehér ing (piqué mell)
- 3 drb legujabb színes ing (keresztcsikos kemény)
- 3 drb elegáns háló ing (színes bordür)
- 6 drb alsónadrág Ia. köpper
- 6 drb elsőrendű gallér (minden facon)
- 6 pár színes vagy fehér kézeltő
- 6 drb finom batiszt zsebkendő
- 1 drb legujabb magánköttő

*Ezen kelengye bárki által vételkényszer
nélkül megtekinthető, melynek elsőrendű
kiviteléért cégem 3 éves jóhírneve szavatol*

KARDOS DIVATUDVAR
KAZINCZY - U. 4.

Előfizetőinket, különösen a papságot és tanítókat kérjük, hogy az esetleges magán-, iskolai- vagy községi hirdetésekkel alkalomadtán lapunkat szíveskedjenek felkeresni.

Aki szép és olcsó ajándékot óhajt vásárolni, az menjen el a színházzal szemben levő óra és ékszer üzletbe, mert ott találja a legdusabb választékokat valódi arany és ezüst ékszerekben, ugyancsak valódi ezüst és kínai ezüst dísz tárgyak, mindennemű zseb- és fali órákban. Tisztelettel özv. **KEPES DAVIDNÉ Szatmár, a színházzal szemben.**

Értesítés. Mély tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy hosszú évek gyakorlatára és tapasztalatára támaszkodva kiváló ízléssel végez üzletem mindennemű szobafestő és mázoló munkát. Miért is a nagyérdemű közönség további becses pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel: **Daróczy József**, szobafestő, Beresényi-utca 37. szám.

Ahova feljárni is bajos . . . A sikárlói legmagasabb hegyen termett kitűnő sikárlói bor egy félliteres butelia az üzletben idei 20, tavalyi 30 krajczár. Saját töltésű 4 éves sikárlói pecsénye-bor „Hungária gyöngye“ ezímen egy butelia 50 krajczár. Házhoz vite sikárlói bor egy félliteres buteliában idei 16, tavalyi 20 krajczár. Pecsénye-bor egy félliteres buteliában 25 kr.

Figyelem! Aki szép és elegáns ruhát akar a legdivatosabb szabás szerint, az forduljon teljes bizalommal **Miskolczy Pál** uri divat - szabóhoz, **Deák-tér 6.**, ki a legjutányosabb árban készít: **téli kabátot, angol raglánt, felöltőt öltönyt és szalonöltönyt, ugyancsak papi és egyenruhát.**

Felhívás!

Tisztelettel felhívom a hölgyközönség szives figyelmét arra, hogy

Árpád-utca 18. szám alatt angol-, francia-, szabászati-, varró-, kézimunka-, rajz-tanintézetet és női divattermet nyitottam.

Tanítványaim könnyű és a legujabb módszerrel tanulnak.

Tanintézetemben a tanítványok saját magoknak készíthetik ruháikat.

Tanítási díj 20 korona.

Jelentkezni lehet a beiratkozásokra mindennap délelőtt 9—12-ig, d. u. 2—5-ig.

A nagyérdemű hölgyközönség szives pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Kende Gizella
szabászati tanítónő.

Varróleányok jó díjazással felvételnek.

Száról szájra

□ járja, □

hogyan lesz a

SPITZ BÉLA

kosztüm kelme

ujdonsága.

Kékre festett kirakat!

Hám János-u. 1.

Blatniczky Fános

elsőrangú kályhás-üzlete.

Lakás:

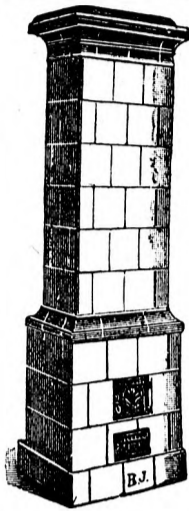
Raktár:

Zrinyi-utca 13. Petőfi-utca 3.
(Komáromy-ház) (Népbank-épület)

A legrégebbi kályhás-üzlet Szatmáron.

Fennáll 14 év óta.

Szolid árak.

Pontos kiszolgálás.

Készít a legkényesebb izlésnek is megfelelő mindennemű porcellán és cserépkályhákat, takaréktűzhelyeket kandallókat, fürdőkádakat és falburkolatot. Ugyanezekből állandóan nagy raktárt tart.

Csakis elsőrangú kályhás munkákat alkalmaz és minden munkát a saját vezetése alatt végez úgy helyben, mint a vidéken.

Régi kályhák új szerkezetre való átalakítását jutányos árért vállalja.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

AMERIKAI

ÁRUHÁZ

Eötvös-u. 2. (Heinrich-palota) a Koronával szemben.

Férfi gallér 5 réti minden fazonban drb	12 kr
Dupla " 5	18 "
Sefir készítő I-I párja " " " "	23 "
6 pár férfiharisnya 75 kr., 1 pár	15 "
divatesikú I/I 123, 1	25 "
Férfi vasalt ing fehér " " " "	90 "
" " " színes I sefir " " " "	120 "
" alsónadrág gombos " " " "	55 "
" " " szép himzéssel I-I " " " "	95 "
Selyem magánkötő " " " 25, 38, 50 s feljebb	
" patent másnik " " " "	20 "
1 pár divatos készítőgomb " " " "	15 "
1 " Glasse kesztyű női " " " "	48 "
1 " svéd utánzatu női kesztyű " " " "	25 "
1 " " " férfi " " " "	25 "
1 " nadrágtartó " " " "	28 "
Bicikli sapkák " " " "	35 "
Divatos sábotok " " " "	40 "
Gyermek patent harisnyák barna és fekete	
Szám 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
13 15 17 19 21 23 25 27 29 31 kr.	
Creton gyermek kötények " " " "	20 feljebb
Reform vászon női kötények " " " "	75 "
Fél " " " " " " " "	48 "
Divatos piaci táskák " " " 40, 55, 65 "	

ugyancsak női és férfi ernyők, klott aljak, mider leiblák, corsetták, s még sok fel nem sorolható cikknek olcsón kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Pártoljuk a hazai ipart!

KEPES SÁNDOR

Minden magyar ember szent kötelessége a hazai ipar pártolása.

Első Magyar Andesit Sirkőgyárában SZINÉRVÁRALJÁN csakis hazai termékeket dolgoznak fel.

A legkifogástalanabb kivitelben készíti a legkülönbözőbb alakú pyramisokat, obeliszket, kereszteteket, emléktáblákat, sírfedeleket, mezei kereszteteket, kápolnákat, mauzóleumokat stb.

MODERN BERENDEZÉSŰ GÉPTEREM A CSISZOLÁS RÉSZÉRE. Fiók-üzlet: **Szatmár, Attila-u. 4.**

Butor márványok raktáron.

Bel- és külföldi kőfajokból

diszes sirkövek

kaphatók, ugymint:

fekete svéd és sziléziai, szürke és fekete carrarai márványokból a legdiszesebb modern kivitelben, a legjutányosabb árban.

Elvállalok *sírszegélyezéseket, sír-fedeleket, kripták, valamint templom és utszéli kőkereszteket* készítését, továbbá *épületekhez* mindenemű kőfajokból *kőfaragászati* munkákat.

Becses pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Grosz I. Izidor

sírkőgyáros és kőfaragó-vállalkozó

Szatmár, Attila-utca 11.

Butor márványok raktáron.

Ha olesó és jó lisztet akar venni,
Ha friss, jó fűszert akar olesón venni.
Ha tisztánkezelt olesó s jó bort akar
Ha jó festék- és lakkárut (inni, akar használni; ugy keresse fel

Lindenfeld Domokosné

legolesőbb fűszer és vegyesáru üzletét

Szatmáron, Deák-tér 27. sz.,

báró Vécsey-ház. — Telefon 274. sz.

és Árpád-u. 22. Telefon 275. sz.

Bertha Károly műkertész

Szatmár, Deáktér 2. sz.

Minden idényben mindennemű
:: élővirág diszmunkák ::

alkalmi-, menyasszonyi-, koszorúslány- és mellsokrok. — Alkalmi-, ravatal- és sírkoszorúk, sírsokrok a legizlésesebb kivitelben, jutányos árban pontosan és gyorsan készíttetnek.

Vidéki megrendelések különös gonddal elintéztetnek. Park- s kert-rendezések vállaltatnak.

Sürgönyezim: Bertha kertész Szatmár. — Telefon-szám 27.

Legszebb kivitelben tisztít minden ruhaneműt, gallért, kézelőt

JOÓ SÁNDOR

gőz és villanyerőre berendezett

mű-ruhafestő

vegyészeti tisztító-intézete.

Szatmár, Várdomb-utca 16.

Flóküzetek Szatmáron:

Attila-utca 4., (Majercsik-féle ház.)

Kazinczy-utca 21., (dr. Wallon féle ház.)

Hibás tükröket

azonnal jelentkezők részére újból fonesoroztat
Gyóry Károly üvegkereskedése.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy *Bercsényi-utca* a Makay-féle ház alatt *november hó 1-én*

modern

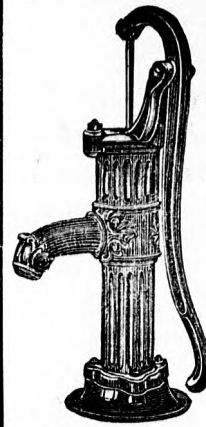
czipész üzletet

nyitottam, amelyre föl hívom az érdekelt és ismerősök becses figyelmét. Nagybecsű pártfogását kérem

kiváló tisztelettel

Mladencsik István

uri és női modern czipész.

Dahlström Géza

városi kutmester kutturási vállalata

Majláth-u. 9.

— Telefon 233. —

Szivattyuk felszerelését elvállalja.

WALEK és RAJZ

angol és francia különlegeségű czipészek, hol saját készítményű kész czipők is kaphatók bármilyen kivitelben.

Szatmár, Széchenyi-u. 7.

(Bölönyi-féle ház.)

ALAPITTATOTT 1810.

Ausztria és Magyarország legrégebb egyházi felszerelések és zászló-gyára

Josef Neskudla

OLMÜTZ, (Morvaország.)

Jótállással szállít kítűnő minőségben bámúlatos olesó árak mellett:

Egyházi ruhákat, lobogókat, templomi szereket, kizárólag tűzben aranyozott kelyheket, cibóriumokat, monstrantiákat, gyertyatartókat, csillárokat, lámpákat, keresztutakat.

Régi egyházi ruhákat alaposan renovál!

Szegéry templomoknak jelentős engedmény. Választékot vásárlási kényszer nélkül küld.

Arjegyzék és költségelőirányzat ingyen.

60

BÁNK LŐRINC

első rangu női divatterme

Szatmár, Széchenyi-u. 14.

Uray-ház, I. emelet.

Van szerencsém felhívni a n. é. helybeli és vidéki hölgyközönség figyelmét elsőrangu

női ruha divattermemre,

hol a legújabb francia és angol divat szerint készülnek mindennemű női felsőruhák, u. m. kosztümök, bluzok, aljak, köpenyek, pongyolák stb. személyes felügyelet mellett elegáns szabás szerint és gondos kivitelben. Egyszeremind tudatom, hogy dus

Kész Női Ruharaktárt

rendeztem be kizárólag saját készítményű női felsőruhából, kosztüm- és köpenyekből, melyeket a legjutányosabb árért áru itom. Az áruk jóságáról és finom munkájáról mindenki meggyőződhetik anélkül, hogy vásárlás kötelezné.

A n. é. hölgyközönség szives pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Bánk Lőrinc a berlini szabász akadémián képzett okl. szabász.

— Látta már Bánk Lőrinc kész női ruháktárát?
— Még nem.
— El ne mulassz megnézni a szebbnél-szebb női felsőruhát, melyek egytől-egyig a legújabb divat szerint készültek.

**Iskolakönyvek,
Imakönyvek,
Folyóiratok,
Diszművek,
Üzleti könyvek,
Könyvtárak,
Albumok**

kötését és aranyozását, ugyszintén rajzok kasírozását, pussepártouk, papír-reklámlablák aranyozását, pontos és tartós kivitelben, szolid árak mellett készít

Gárdos Ferencz

könyvkötészete

Szatmár-Németi, Deáktér 7.

Halmi-ház.

A f. évi szatmári kiállításon jó munkáért BRONZÉREMMEL kitüntetve.

Legnagyobb nyeremény 600,000 márka.

A nyereményért az állam felelős.

Szerencse - jelentés !!

Meghívás a nyeremény kilátásra, mit a Hamburg városa által garantírozott nagy sorsjáték rendez, melyben

9 millió 841.476 márka okvetlen nyerésre kerül.

A nyeremények ezen sorsjátéknál a következők: a lehető legnagyobb nyeremény szerencsés esetben 600,000 márka.

nyeremény á	nyeremény á
1 560,000 márka	1 300,000 márka
1 550,000 "	1 200,000 "
1 540,000 "	1 100,000 "
1 530,000 "	1 60,000 "
1 520,000 "	1 50,000 "
1 515,000 "	1 45,000 "
1 510,000 "	1 40,000 "
1 305,000 "	1 30,000 "
1 303,000 "	1 20,000 "
1 302,000 "	1 15,000 "
	1 10,000 "

Az egész sorsjátékban, mely 7 osztályból áll, 100,000 sorsjegy játszik, melyek közül 48,405 nyeremény és 8 nagy jutalom lesz kisorsolva, a mely szám körülbelül az összes sorsjegyek felét képezi és így minden második sorsjegy nyer.

A lehető legnagyobb nyeremény szerencsés esetben, az első osztályban 50,000 márka, mely a hetedikben pedig 600,000 márkára emelkedik.

Egy egész eredeti sorsjegy 6 márka, azaz 7.— K
Egy fél " " 3 " " 3.50 "
Egy negyed " " 1.50 " " 1.75 "

A következő osztályokra való befizetések, valamint a pontos nyereményjegyzék, a hivatalból kiadott és a város czimerével ellátott játéktervezetből tudhatók meg, amelyet kívánatra ingyen és bérmentve előre beküldök.

Mindenki, aki résztvesz a sorsjátékban, a húzás megtörténte után azonnal, minden felszólítás nélkül kap egy hivatalos jegyzéket.

A nyereménypénzeket én fizetem ki és küldöm el a legnagyobb pontossággal és legnagyobb titoktartás mellett.

A közeledő húzás miatt a megbízásokat azonnal vagy legkésőbb november 17-ig a legnagyobb bizalommal az alanti címre kell beküldeni:

Samuel Heckscher senr.,
49 bankháza Hamburg 36.

Itt levágandó.

Megrendelő **Samuel Heckscher senr.**
banküzletének, Hamburg 36.

Küldjön nekem { egész sorsj. à 6.— M. (7.— K)
fél " " 3.— M. (3.50 K)
negyed " " 1.50 M. (1.75 K)

Cím
No. 1134.

A pénzt postautalványon küldöm. } A nem
A pénzt utánvételezve. } megfelelő
A pénzt mellékelem. } törlendő.

Villanyos erőre
berendezett
hentesáru-gyár.

Árjegyzék
BÖLÖNYI LÁSZLÓ

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
SZATMÁR, a Széchenyi-utca 7. szám.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül, készpénz vagy utánvétellel értendő.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

Telefon 85.

Helybell
megrendelések
hazaszállítva.

Friss husok.		K	f			K	f			K	f
1 ko. marhahus pecsenye		1	68	1 ko. debreczeni páros		2	20	1 ko. sonka csont nélkül		3	—
1 " levesnek		1	60	" lengyel kolbász		2	—	" " kifőve		6	—
1 " sertés-hus		1	84	" sonka kolbász		2	—	" " Császár hus bőrrel		2	80
1 " borjú-hus		1	92	" krakói "		2	—	" " karaj bőr nélkül		2	40
1 " bányahus		—	—	" krinolin "		2	—	" " lapocka és oldal		2	—
1 " juh-hus		—	—	" parizer "		2	—	1 ko. páczolt nyelv		2	—
1 " friss hár olvasztani		1	92	" máj. sajt		2	—	1 drb. sertés nyelv		—	40
1 " szalona		1	84	" disznófej sajt		1	80	1 ko. tepertő		1	92
1 " " bőrnélkül		1	92	100 pár virsli tormás		10	—	Szalonák.			
1 " friss kolbász borsos		1	92	100 pár frankfurti		16	—	100 ko. fehér szalona		192	—
1 " fokh. czitromos		2	—	100 drb. salvaládé		10	—	1 ko. paprikás stráf		2	40
1 " friss zsír		1	92					" " kolozsvári szelet		2	40
Kolbász árak.				Füstölt árak.							
1 ko. szalámi		6	—	1 ko. sonka páczolt		2	80	" " füstölt szalona		2	20
1 " füstölt magy. kolb.		2	20								

Tisztelettel: **Bölonyi László.**

**MLADENCSIK
ISTVÁN**

uri és női czipész
Szatmár, Beresényi-
utca (Makay-ház).

Készítek a mai kor igényeinek megfelelően bármilyen e szakmába vágó

MUNKÁKAT.

Hibás lábakra különös gondot fordítok.

Megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölök.

Javításokat elfogadok

Nagybecsü partfogását kérve,
kész szolgálattal

MLADENCSIK ISTVÁN.

Inglük József

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete

Szatmár Deáktér. Városház-épület.

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű polgári öltönyöket, papi reverendákat; mindennemű öltöny készítésnél a fősulyt az elegáns szabás és finom kivitelre fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállítványaim valódi színe és tartósságáért.

Állandó nagy raktár honi és angol gyártmányú szövetekben. Elsőrangú egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem nagy forgalma által áruimat olcsóbb ár mellett szállíthatom, mint bármely más cég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni; biztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb megelégedésére fog szolgálni.

INGLIK JÓZSEF,

szabómester.